

HISTORICKOPRÁVNA A CIVILISTICKÁ ANALÝZA VEDECKÉHO ODKAZU A PÔSOBENIA PROFESORA KAROLA PLANKA¹

JUDr. Martin Gregor, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra rímskeho práva, kánonického a cirkevného práva
martin.gregor@flaw.uniba.sk

Historickoprávna a civilistická analýza vedeckého odkazu a pôsobenia profesora Karola Planka

Karol Plank pôsobil ako profesor občianskeho práva na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v rokoch 1950 až 1993. Vedecky sa venoval najmä problematike majetkového práva (konkrétne možno spomenúť dedičské právo, majetkové vzťahy medzi manželmi, bytové právo, či špecifiká záväzkového práva v socialistickej spoločnosti a oblasť poisťných vzťahov). Predmetná štúdia si kladie za cieľ analyzovať Plankovo vedecké dielo, vrátane jeho začlenenia do kontextu vtedajšej právnej vedy. Na základe aplikácie historických metód sa však autor zároveň pokúša aj o zhodnotenie jeho pedagogického pôsobenia, vrátane posúdenia dosiahnutých výsledkov v rôznych akademických funkciách z hľadiska dejín právnického vzdelávania.

Historical and Civil Law Analysis of a Scientific Message and Activity of the Professor Karol Plank

Karol Plank performed activity of a civil law professor at the Faculty of Law at the Comenius University in years 1950 until 1993. Scientifically, he devoted in particular to problem of property law (it can be specifically mentioned the law of succession, property relations between married couple, housing law, or particularities of law of obligations in a socialist society and a field of insurance relations). The objective study sets a goal

---

¹ Táto práca bola podporená Agentúrou pre podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-18-0417 „Historický vývoj terminológie súkromného práva na Slovensku pre potreby rekodifikácie slovenského občianskeho práva“.

to analyse scientific work of Plank, including his integration into the context of then jurisprudence. However, at the same time, on the ground of application of historical methods, the author also tries to evaluate Plank's pedagogical activity, including examination of reached results in various academic functions in view of the history of legal education.

Rechtsgeschichtliche und zivilrechtliche Analyse des Vermächtnisses und der Wirkung von Professor Karol Plank

Karol Plank wirkte in den Jahren 1950 bis 1993 als Professor für Zivilrecht an der Juristischen Fakultät der Comenius Universität. Wissenschaftlich widmete er sich vor allem den Themen des Eigentumsrechts (konkret erwähnen kann man das Erbrecht, die Eigentumsverhältnisse zwischen den Ehegatten, das Wohnungsrecht, oder die Spezifika des Verpflichtungsrechts in der sozialistischen Gesellschaft und den Bereich Versicherungsverhältnisse). Die vorgelegte Studie hat sich zum Ziel gesetzt, das wissenschaftliche Werk von Plank zu analysieren, einschließlich seiner Eingliederung in den Kontext der damaligen Rechtswissenschaften. Der Autor bemüht sich auf Grund der Anwendung von historischen Methoden auch um eine Bewertung seiner pädagogischen Tätigkeit, einschließlich der Beurteilung von erreichten Ergebnissen in verschiedenen akademischen Funktionen aus der Sicht der Geschichte der juristischen Bildung.

Kľúčové slová: profesor Karol Plank, socialistické občianske právo, sto rokov Právnickej fakulty Univerzity Komenského, dejiny právnického vzdelávania, vývoj súkromného práva na Slovensku

Keywords: professor Karol Plank, socialist civil law, 100 years of the Faculty of Law at the Comenius University in Bratislava, history of legal education, development of civil law in Slovakia

Schlüsselbegriffe: Professor Karol Plank, sozialistisches Zivilrecht, 100 Jahre der Juristischen Fakultät der Comenius Universität, Geschichte der juristischen Bildung, Entwicklung des Privatrechts in der Slowakei

Úvod

Meno pána profesora Karola Planka je aj dnes odbornej verejnosti dobre známe. Jeho pamiatku si predstavitelia akademickej obce uctili pri viacerých príležitostiach. Od roku 2001 udeľuje redakcia *Justičnej revue* každoročne *Cenu Karola Planka* za najlepšie príspevky, ktoré boli uverejnené v rámci tohto vedeckého časopisu, vydávaného pod záštitou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.² Zrekonštruovaná

---

² Štatút Ceny Karola Planka. In *Justičná revue*, roč. 52, 2000, č. 2, s. 249.

Súdna sieň na Právnickej fakulte Univerzity Komenského bola v roku 2014 pomenovaná na jeho počesť.³ Možno tiež spomenúť projekt *Nadácie Karola Planka*, ktorá pôsobila v rokoch 2002 – 2011. Na jej báze sa mali organizovať *Právnické dni Karola Planka*. Historicky prvá medzinárodná konferencia tohto druhu sa konala 27. – 28. novembra 2002 v Bratislave.⁴ V roku 2003 sa miesto ďalšieho ročníka konferencie presunulo do Jasnej pod Chopkom,⁵ napokon sa toto vedecké podujatie uskutočnilo na zámku v Topoľčiankach v roku 2004.⁶

Profesor Karol Plank (1927 – 1997) prežil takmer celý svoj život v Bratislave. Ako mladý asistent nastúpil na Právnickú fakultu Univerzity Komenského presne v roku 1950 a pôsobil tu nepretržite až do roku 1993. Vtedy musel od výkonu pedagogických povinností upustiť kvôli nadmieru zaťažujúcej funkcii predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorú zastával do roku 1996. Patril medzi tvorcov Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. a neskôr bol vymenovaný za prvého predsedu rekodifikačnej komisie Občianskeho zákonníka. Jeho podobizeň sa na ďalšie právnické generácie díva z tabla dekanov Právnickej fakulty Univerzity Komenského, kde je umiestnený pri rovnako legendárnom Vojtechovi Hatalovi.

Jeho profesijná cesta však nebola poznačená len samými úspechmi. Sám profesor Plank s nadhľadom vravieval, že „*život prináša veľa radosť, ale i starosti a sem-tam aj nejaké príkorie*“.⁷ V súlade s touto filozofiou prežil profesor Plank na Právnickej fakulte Univerzity Komenského celý svoj plodný život a ostal jej vždy naklonený. Aj vtedy, keď sa „*mu fakulta či univerzita obrátila chrbtom... no vždy a za každých okolností si uchoval ľudské vlastnosti a to aj v časoch pre neho nepriaznivých*“.⁸

Všetky tieto skutočnosti privádzajú autora k tomu, aby čitateľovi bližšie priblížil jeho životný príbeh a vedecké dielo. Cieľom predmet-

---

³ https://uniba.sk/detail-aktuality/browse/47/back_to_page/aktuality-1/article/pravnicka-fakulta-uk-ma-vlastnu-sudnu-sien/ [cit. 02. 08. 2020]

⁴ VLKOVÁ, E. (ed.): *Výmožiteľnosť práva v podmienkach Slovenskej republiky: 1. právnické dni Karola Planka*. Bratislava : Nadácia Karola Planka, 2003, 217 s.

⁵ Zborník z konferencie: CHOVANEC, J. (ed.): *Desať rokov slovenskej štátnosti, zákonodarstva a jeho perspektívy*. Bratislava : Nadácia Karola Planka, 2004, 192 s. Pozri tiež správu: DULAK, A.: Druhé Právnické dni Karola Planka (správa z konferencie). In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 87, 2004, č. 2, s. 183-185.

⁶ Zborník z konferencie: CHOVANEC, J. (ed.): *Európska únia v kontexte s právnym systémom Slovenskej republiky*. Bratislava : Nadácia, Karola Planka, 2005, 230 s.

⁷ Zo spomienok profesora Mariána Vrabka na rozhovor s profesorom Plankom v reštauračnom vozni rýchlika do Bratislavy. Pozri: VRABKO, M.: Príhovor. In FOGAŠ, Lubomír (ed.). *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 10.

⁸ VRABKO, M., tamtiež, s. 11.

nej štúdie by malo byť objektívne zhodnotenie Plankovho vedeckého odkazu, ktorý môžeme vnímať nielen prostredníctvom jeho monografií a vedeckých článkov v oblasti občianskeho práva, ale aj pomocou pedagogickej činnosti, ktorou vplýval na ďalšie generácie. Preto štúdia pozostáva z biografickej a civilistickej časti. Napokon, vykreslenie konkrétnych životných udalostí je východiskom, prostredníctvom ktorého možno lepšie pochopiť atmosféru a podmienky, za akých vznikali jeho publikačné výstupy.

Za účelom dosiahnutia tohto cieľa štúdia pracuje najmä s relevantnými archívnymi prameňmi a zachytenými spomienkami pamätníkov, pričom používa typické inštrumentárium vedeckých metód historickej vedy.⁹ Autor sa zároveň usiluje o analýzu samotnej publikačnej činnosti profesora Planka, snaží sa o jej zaradenie do kontextu vtedajšej diskusie v oblasti vedy občianskeho práva.

1. Karol Plank ako dieťa a študent

Karol Eugen Plank sa narodil 6. novembra 1927 v Bratislave. Jeho otec Július pracoval ako drobný živnostník. V priebehu života si vyskúšal viacero povolání, od práce hostinského až po autodrožkára.¹⁰ Zomrel v roku 1943. Jeho mama Mária Katarína Planková, rodená Lappiová, pochádzala z rodiny maďarskej národnosti. Po smrti svojho manžela sa živila najprv ako domáca a po roku 1948 sa stala krajčičkou vo výšivkárskom družstve Detva v Bratislave.¹¹

Okrem Karola mali manželka Plankovci ešte jedného syna, Júliusa Planka (1924 – 2004), ktorý študoval na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave a promoval v rovnakom roku ako Karol (1950). Po tom, čo dlhší čas pracoval ako lekár a primár oddelenia prosektúry Krajskej nemocnice v Prešove, sa stal univerzitným profesorom v odbore patologická anatómia na Jesseniovej lekárskej fakulte v Martine.¹² Mladí Plankovci boli vychovávaní v duchu rímsko-

---

⁹ BLÁHOVÁ, K. (ed.): *O psaní dějin: teoretické a metodologické problémy*. Praha : Academia, 2007, 229 s.

¹⁰ Archaický výraz pre povolanie taxikára (pojem ‚autodrožkár‘ je odvodené od slov ‚automobilová drožka‘). Pozri: KOL.: *Akademický slovník cizích slov*. I. díl (A – K). Praha : Academia, 1995, s. 82.

¹¹ Dotazník z 28. mája 1952. Archív Univerzity Komenského v Bratislave (Staré Grunty), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank. Ďalej len ‚Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank.‘

¹² Životopis z 1. 2. 1990. Archív Právnickej fakulty Univerzity Komenského (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank. Ďalej len ‚Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.‘. Profesor Július Plank obhájil doktorskú dizertačnú prácu a nadobudol titul doktora vied v roku 1983 na základe obhajoby práce, ktorá bola neskôr vydaná aj monograficky: PLANK, J.:

katolíckeho náboženstva. Ako pravý Bratislavčan hovoril Karol Plank už od detstva aktívne nemecky a maďarsky, neskôr sa na fakulte čiastočne naučil po rusky. Na gymnáziu sa hlásil k maďarskej národnosti.¹³

Karol Plank navštevoval ľudovú školu v rokoch 1933 – 1938.¹⁴ Následne nastúpil na Prvé štátne gymnázium v Bratislave (dnes Gymnázium na Grösslingovej ulici). Počas štúdia u Karola v roku 1944 prepukla výrazná osteoartikulárna (kostná) tuberkulóza s chronickými prejavmi na pravej nohe. Podľa jeho vlastných slov ho táto choroba „v mladom veku pripútala na lôžko a preto musel väčšinou študovať súkromne a na diaľku.“¹⁵ Kvôli podlomenému zdraviu zložil maturitnú skúšku 19. júna 1946 len s dostatočným prospechom.¹⁶ S najväčšou pravdepodobnosťou sa už na gymnáziu stretol s Oľgou Fidranskou, svojou budúcou manželkou.¹⁷

Na Právnickú fakultu Slovenskej univerzity nastúpil Karol Plank napriek chorobe už od septembra 1946. V ročníku študoval nielen so svojou budúcou manželkou, ale aj s Petrom Colotkom, Jurajom Cúthom, či Jánom Bakičom, neskoršími kolegami na fakulte.¹⁸ Bol jedným z posledných absolventov, ktorí prešli klasickou formou právnického vzdelávania pred veľkou reformou štúdia v zmysle požiadaviek nového režimu po prevrate v roku 1948.¹⁹ Počas štúdia na univerzite sa Plankov zdravotný stav zlepšil, začal viesť plnohodnotný život,

---

Vývojová patológia niektorých metabolicky dôležitých orgánov novorodenca. Martin: Lekárska fakulta Univerzity Komenského, 1983, 174 s.

¹³ Agentúrna zpráva č. 95 od „Nerudu“ zo 6. júla 1965. Archív Ústavu pamäti národa, spis T-414 (Karol Plank).

¹⁴ Osobný dotazník. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁵ Životopis z 29. júna 1954. Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank.

¹⁶ Nationale. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁷ Oľga Fidranská sa narodila 10. augusta 1927 v Košiciach v rodine technického úradníka Československých dráh, ale už od dvanástich rokov žila v Bratislave, kde aj navštevovala strednú školu. Pozri: Životopis z 24. apríla 1958. Osobní svazek aspiranta, JUDr. Planková – Fidranská, Oľga. Archív Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (Staré Grunty), zväzky aspirantov. Podľa spomienok profesora Jána Sváka navštevovali gymnázium spoločne.

¹⁸ VLKOVÁ, E. (ed.): *Právnicki na Univerzite Komenského v Bratislave: 85 rokov činnosti Právnickej fakulty (1921-2006)*. Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2006, s. 150.

¹⁹ To znamená, že právnické štúdium sa pôvodne skladalo z troch veľkých blokov: historickoprávneho, štátovedeckého a právovedeckého (niekedy sa preňho užívalo označenie „judiciálny blok“). Každý z blokov študent absolvoval po vykonaní štátnej skúšky. Pozri: KNAPPEK, E. (eds.): *Sbírka zákonů a nařízení pro Universitu Komenského. Část druhá: Studijní předpisy obecné*. Bratislava: Nákladem University Komenského, 1933, 266 s. Pozri aj: BEŇA, J.: Právnické fakulty v ČSR a v ČSSR (príspevok k dejinám). In MOSNÝ, P. a KOL. (eds.): *Acta iuridica Cassoviensia* 23. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 2000, s. 354-355.

hoci naďalej kríval na postihnutú nohu.²⁰ Kvôli tomu nebol odvedený na vojnu a rovnako sa nezúčastňoval žiadnych študentských brigád.²¹

Historickoprávnu skúšku zložil v roku 1948, štátovedeckému pre-skúšaní sa podrobil o rok neskôr a napokon svoje štúdium ukončil judiciálnou skúškou. Jednotlivé skúšky zložil s výborným prospechom. Promoval 24. júna 1950. Už v priebehu štúdia (v roku 1948) vstúpil do Československého zväzu mládeže, kde zastával funkciu vedúceho študijného krúžku. Dokonca tesne pred skončením štúdia sa zúčastnil aj Súťaže tvorivosti mládeže, pričom bol honorovaný druhou cenou.²²

2. Prvé vedecké a pedagogické skúsenosti

Po nútenom odchode alebo penzionovaní viacerých príslušníkov profesorského zboru z politických dôvodov, pociťovala Právnická fakulta personálnu núdzu. Tento stav sa mal preklenúť prostredníctvom prijímania mladých absolventov do zamestnaneckého pomeru, ktorých tvárnosť sa javila vtedajšiemu vedeniu ako perspektívna. To je jeden z dôvodov, pre ktorý Jozef Beňa hodnotí predmetné obdobie ako tzv. asistentokraciu alebo študentokraciu.²³

V tomto prostredí bol Karol Plank po absolvovaní Právnickej fakulty bez ďalšieho prijatý za asistenta na vtedajšiu veľkú judiciálnu katedru s účinnosťou od 1. augusta 1950, namiesto uvoľneného Pavla Jombíka.²⁴ Jeho prijatie schválil fakultný zbor 8. augusta 1950. Táto katedra vtedy zahrnovala viaceré odbory bývalej tzv. právovedeckej časti štúdia (občianske právo, trestné právo a procesné právo oboch odvetví). Plank na nej pracoval priamo pod vedením svojho školiteľa, Štefana Lubyho.²⁵

Karol Plank sa usiloval o aktívne zapojenie do fakultného života napriek tomu, že nebol členom Komunistickej strany Československa. Zastupoval asistentov Právnickej fakulty v rámci Československého zväzu mládeže, vstúpil do Zväzu československo-sovietskeho priateľ-

²⁰ Dotazník z 28. júla 1952. Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank.

²¹ Dotazník z 28. mája 1952. Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank.

²² Dotazník z 28. júla 1952. Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank

²³ BEŇA, J.: Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. In SCHELLE, K. a KOL. (eds.): *Encyklopedie českých právních dějin*. 5. svazek: Pa-Právní. Plzeň : Aleš Čeněk, 2016, s. 886.

²⁴ Karol Plank – žiadosť o miesto asistenta z 19. augusta 1950. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

²⁵ PLANK, K.: Blahoželáme akademikovi Š. Lubyemu k významnému životnému jubileu. In *Právny obzor*, roč. 52, 1969, č. 10, s. 917-924; BLAHO, P.: Za prof. Karolom Plankom, DrSc. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 80, 1997, č. 4, s. 466 (Smútočná reč prednesená na cintoríne v Bratislave).

stva a v roku 1951 organizoval na fakulte podpisovú akciu za presadenie Štokholmskej mierovej rezolúcie.²⁶ Hneď po svojom nástupe do práce vstúpil do Revolučného odborového hnutia a skoro dosiahol pozíciu fakultného tajomníka ROH.²⁷ Od 01. októbra 1951 sa stal tajomníkom novozriadenej Katedry občianskeho, rodinného a pracovného práva.²⁸ Veľký dôraz kládol na organizáciu tamojšej knižnice. V „*administratívne katedry bol veľmi spoľahlivý a dochvilný...*“²⁹

Z pedagogického hľadiska boli „*jeho prednášky na veľmi dobrej úrovni pedagogickej i odbornej, pričom preukazoval neustály osobnostný rast*“.³⁰ V tomto období viedol prednášky z občianskeho práva vo štvrtom ročníku štúdia. V zimnom semestri sa venoval vecným právam (v rozsahu 3 hodín), v letnom analyzoval inštitúty dedičského práva (1 hod.).³¹ Popri tom prednášal aj ďalšie témy z občianskeho práva v treťom ročníku, keďže často musel zastupovať za vedúceho katedry.³² Od roku 1954 navyše vyučoval aj roľnícko-družstevné právo, kým sa úplne neodštíepilo od občianskeho práva.³³ Z tejto oblasti dokonca publikoval viacero štúdií.³⁴ Okrem prednášok pravidelne organizoval individuálne a hromadné konzultácie pre študentov.

Karol Plank sa už v týchto rokoch pravidelne zúčastňoval na vedeckých podujatiach vo svojom odbore.³⁵ Napríklad v dňoch 30. – 31. marca 1951 bol prítomný na celoštátnej konferencii vedúcich a tajomníkov Katedier občianskeho a rodinného práva.³⁶ Ako delegát bratislavskej právnickej fakulty sa aktívne podieľal na odborových konferenciách v Prahe (možno spomenúť zasadania v júni a v novembri 1951,

²⁶ Životopis z 29. júna 1954. Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank.

²⁷ Návrh na stanovenie platov učiteľov, 2. december 1952. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

²⁸ Dr. Karol Plank – ustanovenie z 27. novembra 1951. Archív PF UK, tamtiež.

²⁹ Krátky beh života z 22. novembra 1951. Archív PF UK, tamtiež.

³⁰ Návrh na stanovenie platov učiteľov, 2. december 1952. Archív PF UK tamtiež.

³¹ Návrh na stanovenie platov učiteľov, tamtiež.

³² Návrh na stanovenie platov učiteľov 21. 1. 1954. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

³³ K tomu pozri „*Poznámky k otázke, kde má byť pracovné právo zařazeno do katedry práva občianskeho a rodinného*“. Archív UK (Staré Grunty), fond: Právnická fakulta, názov: 1952-1959, sign. AIII/3, kartón 32.

³⁴ Napríklad: PLANK, K.: Niekoľko pripomienok k návrhu vzorových stanov JRD. In *Právny obzor*, roč. 36, 1953, č. 1, s. 49-59; PLANK, K.: Zánik členstva JRD a jeho majetkovoprávne následky. In *Právny obzor*, roč. 37, 1954, č. 4, s. 265-279; PLANK, K.: K pojmu poľnohospodárskeho podniku podľa zák. č. 139/1947 Zb. In *Právny obzor*, roč. 39, 1956, č. 2, s. 102-109.

³⁵ K tomu pozri aj: PLANK, K.: II. pracovná konferencia občianskeho práva. In *Právny obzor*, roč. 40, 1957, č. 4, s. 253-256.

³⁶ Vysielací rozkaz. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

ďalej v januári a v decembri 1952).³⁷ Pre jeho ďalšie vedecké smerovanie mala význam aj konferencia o roľnícko-družstevnom práve, ktorú Československá akadémia vied organizovala 3. – 4. februára 1955 v Libliciach.³⁸

V dôsledku kladného hodnotenia jeho práce bol Karol Plank od 1. novembra 1952 vymenovaný za odborného asistenta na Katedre občianskeho, rodinného a pracovného práva.³⁹ Slovom profesora Lubyho „*to je skutočne iba minimum, ktorým možno jeho prácu oceňiť a poukazujem pritom najmä na kvality všetkých Plankových prác, spracovaných veľmi jasne a dôkladne, čo prezrádza jeho široké znalosti z ideologickej a odbornej literatúry*“.⁴⁰ Aj jeho kolega, Peter Colotka, konštatoval na zasadnutí katedry, že „*Karol Plank mal už od študentských čias dobrý vzťah k práci a k pracovným povinnostiam*“.⁴¹ Za svoju prácu bol 1. mája 1954 vyznamenaný titulom „*vzorný pracovník*“.⁴²

Plank však bol činný aj mimo fakulty. Angažoval sa v Československosovietskom inštitúte ako predseda sekcie občianskeho, rodinného a kolchozného práva a zároveň pôsobil ako člen právnej sekcie Spolku pre šírenie politických a vedeckých poznatkov.⁴³ Prednášal občianske právo pre Ústrednú robotnícku školu Povereníctva vnútra v Rohovciach (1952), školil zamestnancov Povereníctva školstva v Trenčianskych Tepliciach a zodpovedal za výučbu vecného, záväzkového a dedičského práva na Právnickej škole pracujúcich pri Právnickom ústave Ministerstva spravodlivosti.⁴⁴ Od roku 1953 sa stal stálym členom občianskoprávnej sekcie tohto ústavu.⁴⁵

---

³⁷ Karol Plank – cestovný príkaz z 30. januára 1952; Karol Plank – cestovný účet z 5. decembra 1952. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

³⁸ Osobne na ňu spomína v súvislosti s riešením otázky, či maloletý môže vstúpiť do Jednotného roľníckeho družstva. Pozri: PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 257.

³⁹ Karol Plank – ustanovenie za odborného asistenta z 2. decembra 1952. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁴⁰ Dr. Karol Plank – menovanie. Výpis zo zápisnice. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁴¹ Menovanie Dr. Planka za odborného asistenta – výpis zo zápisnice. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁴² Životopis z 29. júna 1954. Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank.

⁴³ Dotazník z 28. 5. 1952. Archív UK, tamtiež. V tomto smere možno poukázať aj na jeho vedecký článok: PLANK, K.: Šírenie znalostí o štáte a práve. In *Právny obzor*, roč. 35, 1952, č. 7, s. 613-620.

⁴⁴ Menovanie Dr. Planka – výpis zo zápisnice. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁴⁵ Návrh na stanovenie plátov z 21. januára 1954. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

3. Súkromný život Karola Planka

Jeho dlhoročná priateľka, JUDr. Oľga Fidranská, ostala po absolvovaní štúdia pôsobiť ako odborná asistentka na rovnakej katedre, hoci pôvodne ju lákalo povolanie sudkyne v právnej praxi. Neskôr sa však stala profesorkou a významnou kapacitou v oblasti rodinného práva.⁴⁶ Do manželstva sa spoločne rozhodli vstúpiť 18. júla 1953.⁴⁷ Vo februári 1954 sa im narodil syn Karol⁴⁸ a v októbri 1956 syn Tomáš.⁴⁹ Plankova mama, Mária Planková zomrela až v novembri 1965.⁵⁰

Klasická hudba a opera bola jednou z vášní Karola Planka. Manželov Plankovcov bolo možné pravidelne stretávať na koncertoch Slovenskej filharmónie.⁵¹ To, že jeho záľubou je vážna hudba, priznáva už v pracovnom dotazníku z roku 1952, pričom dodáva, že poloprofesionálne spieval ako externista v miešanom zbore československého rozhlasu v Bratislave.⁵² Spomienky Jána Ciráka potvrdzujú, že: „*veľkou zbraňou jeho ušľachtilého ducha bola láska k vážnej hudbe, o ktorej rád a s každým priam vášnivo diskutoval. Pre každého z nás, kto mal možnosť dlhší či kratší čas spolupracovať s profesorom Plankom, tieto chvíle znamenali nezabudnuteľný zážitok*“.⁵³

Spolu s manželkou sa dokonca pokúšal priviesť významných umelcov, aby svojimi kultúrnymi výkonmi spestrili rôzne akademické slávnosti. Ako spomína pani profesorka Planková: „*naše pracovisko sa nachádzalo na prvom poschodí v historickej budove Univerzity Komenského, v bezprostrednom susedstve auly. V aule sa konali všetky univerzitné slávnosti a tak sme zblízka počúvali nielen fanfáry pri promóciách absolventov a pri inauguračných akademických funkcionárov, ale aj hudbu, spev a recitácie umelcov, ktorí slávnostiam v aule dodá-*

⁴⁶ Z jej najvýznamnejších vedeckých monografií možno spomenúť: PLANKOVÁ, O.: *Rozvod manželstva v československom práve*. Bratislava : Osveta, 1964, 204 s.; PLANKOVÁ, O.: *Spoločné majetkové práva manželov*. Bratislava : Obzor, 1968, 168 s.; PLANKOVÁ, O.: *Osvojenie dieťaťa*. Bratislava : Obzor, 1979, 259 s.

⁴⁷ Dr. Karol Plank – oznámenie o zmene osobného stavu. 15. september 1953. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁴⁸ Dr. Karol Plank – priznanie rod. prídavku z 8. marca 1954. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁴⁹ Dr. Karol Plank – žiadosť o výplatu z 23. októbra 1956. Tamtiež.

⁵⁰ Zastavenie daňovej úľavy z 17. novembra 1965. Tamtiež.

⁵¹ VOJČÍK, Peter. Laudatio pani profesorky Oľge Plankovej a pánovi profesorovi Karolovi Plankovi. In VOJČÍK, P.: (ed.). *Košické dni súkromného práva II*. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 2018, s. 7.

⁵² Dotazník z 28. 5. 1952. Archív UK v Bratislave (Staré Grunty), Karol Plank

⁵³ CIRÁK, J.: K životnému jubileu nedožitých 80. narodenín profesora Karola Planka. In FOGAŠ, L. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 21.

vali lesk. Blížkosť tohto diania ovplyvnili naše rozhodnutie získavať pre fakultné slávnosti umelcov z okruhu našich známych a priateľov... Na slávnostiach našej fakulty tak účinkovala Edita Gruberová, v tom čase čerstvá absolventka konzervatória, no krásnu spomienku mám aj na vystúpenie Františka Zvaríka, azda najlepšieho interpreta slovenských ľudových piesní“.⁵⁴

4. Vo funkciách...

V roku 1954 bol za dekana Právnickej fakulty Slovenskej univerzity zvolený zastupujúci docent trestného práva Ladislav Schubert.⁵⁵ Za jedného zo svojich prodekanov si vybral s účinnosťou od 1. septembra 1954 aj 26-ročného odborného asistenta Karola Planka.⁵⁶ Popri výkone tejto funkcie sa Plank už v roku 1955 začal pripravovať na habilitáciu.⁵⁷ Zároveň sa rozhodol uchádzať o miesto zástupcu štátneho docenta pre odbor občianskeho a rodinného práva na základe vypísaného konkurzu zo strany fakulty.⁵⁸ Rada Univerzity Komenského schválila predbežný návrh dekanstva Právnickej fakulty už v máji 1955. Za zástupcu docenta bol menovaný dekrétom Ministerstva školstva z 27. augusta 1956 s účinnosťou od 1. júla 1956.⁵⁹

V roku 1957 sa skončilo funkčné obdobie, na ktoré bol ustanovený za prodekana. Preto bol 15. septembra 1957 oficiálne uvoľnený z tohto postu⁶⁰ a vedecká rada Právnickej fakulty ho vzápätí – 4. októbra 1957 – vymenovala za vedúceho učiteľa štvrtého ročníka. V nadchádzajúcom školskom roku 1958/59 plnil úlohy vedúceho učiteľa pre tretí ročník.⁶¹ Bol členom disciplinárnej komisie fakulty.⁶²

⁵⁴ MEŠKO, D. (ed.): *95 rokov Univerzity Komenského*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2014, s. 128.

⁵⁵ Životopis z 16. septembra 1971. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Ladislav Schubert.

⁵⁶ Dekrét Ministerstva školstva č. 63586/54 z 14. augusta 1954. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

⁵⁷ VIETOR, M. (ed.): *Univerzita Komenského v Bratislave 1945-1955*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1955, s. 422.

⁵⁸ List z 3. marca 1955. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

⁵⁹ Dekrét Ministerstva školstva č. 11.591/56 z 27. augusta 1956. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

⁶⁰ Dekrét z 13. septembra 1957. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

⁶¹ Ročníkový učiteľ III. ročníka z 22. októbra 1958. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

⁶² Archív Univerzity Komenského v Bratislave, fond Právnickej fakulty, sign. AIII/3, kartón 17, názov: 1956-64. Zápisnica zo schôdze vedenia PF UK 24. septembra 1956.

V druhej polovici 50. rokov sa čoraz výraznejšie špecializoval na výučbu predmetu „*Hospodárske zmluvy*“, ktorý vyučoval vo štvrtom a v piatom ročníku štúdia. Zároveň bol poverený komplexným zabezpečením výučby občianskeho práva pre celé diaľkové štúdium a to vrátane tzv. banskobystrickej a košickej skupiny externistov.⁶³ Podľa vtedajších pracovných noriem si v školskom roku 1957/58 plnil povinnosti na 141%.⁶⁴ V roku 1959/1960 však podával pracovný výkon na neuveriteľných 210%, tento rozsah navyšovala najmä výučba v externom štúdiu.⁶⁵ Popri tom skúšal, konzultoval a viedol diplomové práce.

Na zasadnutí Vedeckej rady Ústavu štátu a práva Československej akadémie vied sa 17. júna 1958 konala obhajoba kandidátskej dizertačnej práce Karola Planka na tému „*Majetkovoprávne vzťahy v rodine*“.⁶⁶ Neskôr ju publikoval ako vedeckú monografiu.⁶⁷ Vedeckú hodnotu kandidáta právnych vied nadobudol od 1. septembra 1958.⁶⁸ V tom istom roku zároveň absolvoval skúšky z Večernej univerzity marxizmu-leninizmu.⁶⁹

Keď sa docent Colotka stal po necelých dvoch rokoch dekanátom profesorom pre vedenie katedier marxizmu-leninizmu, za dekana fakulty bol zvolený doktor Ján Tomko⁷⁰ na funkčné obdobie v rokoch 1958 – 1961.⁷¹ Karol Plank bol v rámci nového vedenia opäť vymenovaný za prodekana pre úsek riadneho štúdia. Na tomto poste ho potvrdila aj Vedecká rada Právnickej fakulty 21. novembra 1958 s tým, že do funkcie nastúpil s účinnosťou od 1. decembra.⁷² Jeho funkčné obdobie trvalo

---

⁶³ Prekračovanie normálnej miery vyučovacej povinnosti. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁶⁴ List z 6. novembra 1958. Tamtiež.

⁶⁵ Dr. Karol Plank – zvýšenie platu z 6. októbra 1959. Tamtiež.

⁶⁶ Archív Akadémie vied ČR. Názov: Výchova vedeckých pracovníkov – Ústav štátu a práva ČSAV (1955-1972), zložka: Karol Plank, inv. 708/3, sign. 55, kartón 48.

⁶⁷ PLANK, K. *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, 414 s.

⁶⁸ Potvrzení z 23. júla 1958. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank. Pozri tiež: Zpráva o obhajobě kandidátské práce Majetkovoprávne vzťahy v rodine na zasedání vědecké rady Ústavu práva ČSAV. In *Právník*, roč. 97, 1958, č. 1, s. 942.

⁶⁹ Osobný dotazník. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁷⁰ Ján Tomko, významný odborník na medzinárodné právo, sa stal docentom v roku 1960, kandidátom právnych vied v roku 1962, mimoriadnym profesorom v roku 1965. Pozri napr. CÚTH, J.: Profesor Dr. Ján Tomko, CSc., 50-ročný. In *Právny obzor*, roč. 55, 1972, č. 4, s. 337.

⁷¹ Zápisnica z mimoriadneho zasadnutia Vedeckej rady Právnickej fakulty dňa 19. novembra 1958 o 14,00 hod. v čítárni PF UK. Archív Univerzity Komenského v Bratislave, fond Právnickej fakulty, sign. AII/2, kartón 10, názov: 1958-1963. Podobne: Zápisnica z IV. riadneho zasadnutia VR PF UK v šk. 1958/1959 21. mája 1959 o 9,00 hod. v čítárni PF UK. Archív Univerzity Komenského v Bratislave, fond Právnickej fakulty, sign. AII/2, kartón 10, názov: 1958-1963.

⁷² Návrh na menovanie z 1. decembra 1958. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

až do 31. júna 1961.⁷³ Z titulu svojej funkcie sa Plank zároveň stal členom komisie pre reorganizáciu právnického štúdia.

V roku 1959 sa Karol Plank rozhodol habilitovať na základe svojej skoršej monografie o dedičskom práve.⁷⁴ Tento návrh predbežne schválila Vedecká rada fakulty už 30. januára 1959, pričom za členov habilitačnej komisie určila docenta Colotku, docenta Schuberta a dekana Jána Tomku ako jej predsedu.⁷⁵ Habilitačná prednáška a obhajoba sa následne uskutočnila na zasadnutí Vedeckej rady Právnickej fakulty 6. marca 1959 o 14,30 hod.⁷⁶ Po prečítaní životopisu a kádrových posudkov vystúpil Karol Plank, ktorý predstavil zameranie svojej publikačnej činnosti (na dedičské právo, majetkové právo manželov, osobné vlastníctvo, čiastočne aj na družstevné právo).

V rámci habilitačného konania mal Plank obhájiť tézu, že v prípade nerešpektovania nárokov neopomenuteľných dedičov sa testament stáva absolútne neplatným.⁷⁷ V čase písania habilitačnej monografie šlo o kontroverzný názor, ktorý odporoval vtedajšej odbornej literatúre i zaužívanej súdnej praxi. Postupne sa však dostávalo čoraz viac do popredia opačné, Plankovo stanovisko, až napokon celkom prevládlo. V čase jeho habilitačného konania však táto polemika ešte nebola celkom ujasnená. Preto profesor Luby ako oponent ocenil odvahu habilitanta pri výbere habilitačnej tézy. Pripojil sa k Plankovmu názoru, podobne ako druhý oponent, docent Hanes, ktorý zdôraznil, že opačné stanoviská boli ovplyvnené buržoáznymi zákonmi a obsolentnou judikatúrou.

Potom, čo Vedecká rada fakulty jednomyselne schválila návrh na vymenovanie Karola Planka za docenta v odbore občianskeho a rodinného práva, habilitant sa poďakoval „*Vedeckej rade a jej predsedovi za*

---

⁷³ Uvoľnenie z funkcie prodekana z 7. jún 1961. Tamtiež.

⁷⁴ PLANK, K.: *Dedičské právo*. Bratislava: Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, 178 s.

⁷⁵ Zápisnica z II. riadneho zasadnutia Vedeckej rady Právnickej fakulty UK dňa 30. januára 1959 v čítarni Právnickej fakulty, konanej v čase od 15,00 do 20,00 hod. Archív Univerzity Komenského v Bratislave (Staré Grunty), fond: Právnická fakulta kartón 11, sign. AII/2. názov: 1963-1966.

⁷⁶ Návrh na menovanie z 20. marca 1959. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁷⁷ V habilitačnej monografii vysvetľuje Karol Plank svoje stanovisko v celom kontexte: „*V praxi sa vyskytujú pochybnosti o tom, akého charakteru je neplatnosť závetu podľa § 551 OZ v tom zmysle, či je táto neplatnosť absolútna alebo iba relatívna. Mnohí zastávajú názor, že táto neplatnosť je iba relatívna, to znamená, že neplatnosť závetu nastáva až v prípadoch, v ktorých (neopomenuteľný) dedič nie je spokojný a uplatní dedičský nárok. Toho názoru sú aj autori našej novej učebnice občianskeho a rodinného práva. Myslíme však, že takéto stanovisko nemá v našom občianskom zákonníku oporu... Nie je správne prenášať do oblasti nášho občianskeho práva zásady, ktoré platili v bývalom občianskom práve...*“ Pozri: PLANK, Karol. *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, s. 140-142.

*trpezlivosť v diskusii, profesorovi Lubymu ako školiteľovi za jeho vedenie, celému kolektívu katedry, osobitne prorektorovi Colotkovi za pomoc pri vyporiadavaní sa s ideologickými nedostatkami.*⁷⁸ Habilitáciu následne schválila aj Vedecká rada Univerzity Komenského na svojom zasadnutí 12. júna 1959.⁷⁹ Oficiálny dekrét si Karol Plank prevzal od Povereníka školstva a kultúry s účinnosťou od 1. novembra 1959 ako 31 ročný.⁸⁰

Popri vzornom plnení pedagogických povinností a vykonávaní akademických funkcií sa Plank usiloval byť činným aj v praxi. Dlhé roky zastával úlohu sudcu z ľudu na Mestskom súde v Bratislave (od roku 1959), neskôr sudcu popri zamestnaní na Krajskom súde v Bratislave. Zároveň pôsobil ako arbiter Rozhodcovského súdu pri Československej obchodnej komore v Prahe. Z toho titulu sa zaoberal riešením viacerých medzinárodných obchodných arbitráží⁸¹ (jedna z najvýznamnejších sa týkala sporu medzi riaditeľstvom hydinárskeho priemyslu s akciovou spoločnosťou Koesp Praha).⁸² Okrem toho bol Plank vymenovaný za člena legislatívnej komisie pre prípravu nového občianskeho zákonníka.

Positívne výsledky na pôde masových organizácií ho v decembri 1961 priviedli k tomu, aby sa stal kandidátom strany a v roku 1962 napokon vstúpil do Komunistickej strany Slovenska.⁸³ V rovnakom období sa stal najskôr podpredsedom závodného výboru Revolučného odborového hnutia v rámci celej Univerzity Komenského a z toho titulu predsedal prevádzkovej komisii ROH.⁸⁴ V rokoch 1963 – 1964 zastával dokonca funkciu predsedu závodného výboru ROH.⁸⁵

Po skončení funkčného obdobia prodekana sa veľmi rýchlo stal vedúcim Katedry občianskeho a rodinného práva. V jej vedení najskôr zastupoval Petra Colotku počas jeho polročnej študijnej cesty do Francúzska (od októbra 1962 do apríla 1963).⁸⁶ Keď však Colotka

---

⁷⁸ Zápisnica z III. riadneho zasadnutia Vedeckej rady Právnickej fakulty 6. marca 1959 o 14,30 hod. v čítárni Právnickej fakulty. Archív Univerzity Komenského v Bratislave, fond Právnickej fakulty, sign. AII/2, kartón 10, názov: 1958-1963.

⁷⁹ Návrh na menovanie a ustanovenie docentom z 1. júla 1959. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁸⁰ Dekrét z 23. novembra 1959. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁸¹ Žiadosť o preradenie do vyššieho platového stupňa z 28. novembra 1969. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁸² List z 23. apríla 1970. Tamtiež.

⁸³ Záznam zo 7. júla 1965. Archív Ústavu pamäti národa, spis T-414 (Karol Plank).

⁸⁴ Doc. Dr. Karol Plank – návrh na preradenie z 2. apríla 1962. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁸⁵ Nový ZV ROH zvolený. In *Naša Univerzita*, roč. 9, 1963, č. 6 (november 1963), s. 1.

⁸⁶ Doc. Dr. Karol Plank – odmena z 12. novembra 1962. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

bol 1. mája 1963 ustanovený za námestníka povereníka spravodlivosti a kvôli tomu mal odísť z fakulty, docent Karol Plank prichádzal do úvahy ako najvhodnejší kandidát na uvoľnenú pozíciu. Vedecká rada Právnickej fakulty UK ho schválila za nového vedúceho katedry na zasadnutí 18. mája 1963.⁸⁷ V tejto pozícii rezonovala najmä jeho spolupráca s akademikom Viktorom Knappom. Pôsobili ako hlavní redaktori celoštátnej učebnice občianskeho práva hmotného a rodinného práva, na ktorom sa Katedra občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského podieľala v značnom rozsahu.⁸⁸

Plankov kariérny rast bol zavŕšený voľbou za dekana Právnickej fakulty Univerzity Komenského s účinnosťou od 1. augusta 1964 na nasledujúce tri roky.⁸⁹ V tejto funkcii sa chcel sústrediť na vytvorenie predpokladov pre zavedenie postgraduálneho štúdia na Právnickej fakulte a to ideálne v troch rôznych programoch, ktoré by zabezpečovali výučbu jednak pre pracovníkov v justícii, ďalej pre hospodárskych právnikov, ako aj pre diplomatov a ďalších úradníkov v oblasti medzinárodných vzťahov.

Jeho druhým programovým cieľom bola modernizácia výučby práva prostredníctvom inovatívneho využívania novej techniky (napríklad náučných filmov a magnetofónových záznamov pre zachytenie a inscenáciu súdneho a arbitrážneho procesu). V oblasti vedy sa chcel sústrediť na prehĺbenie spolupráce s inými vedeckými inštitúciami a zabezpečiť kvalitnejšie plnenie štátnych výskumných úloh.⁹⁰ Usiloval sa o zriadenie audiovizuálneho kabinetu na fakulte, resp. inej posluchárne, v ktorej by pre študentov boli k dispozícii rôzne technické prostriedky zabezpečujúce názornosť výučby.⁹¹

Počas svojho funkčného obdobia zároveň zorganizoval viacero debát študentov Právnickej fakulty so straníckymi funkcionármi pod názvom „*Strana hovorí s mládežou*“. Obsahom diskusií boli ekonomické otázky, príprava nového vysokoškolského zákona, vzťah Čechov a Slovákov a mnohé ďalšie témy.⁹² V oblasti medzinárodných vzťahov

⁸⁷ Doc. Dr. Karol Plank – Návrh na ustanovenie vedúcim z 10. júna 1963. Tamtiež.

⁸⁸ PLANK, K. – KNAPP, V. (eds.): *Učebnice československého občianskeho práva: vysokoškolská učebnice*. Praha: Orbis, 1965, 458 + 571 s. (2 svazky). Pozri aj: Archív Univerzity Komenského v Bratislave (Staré Grunty), fond: Právnická fakulta kartón 11, sign. AII/2. názov: 1963-1966. Zpráva o rozbere činnosti katedry občianskeho a rodinného práva.

⁸⁹ Dekrét č. 33 904/64 Povereníka SNR pre školstvo a kultúru z 20. júla 1964. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁹⁰ PLANK, K.: Právnická fakulta – výzvy. In *Naša Univerzita*, 1965, roč. 10, č. 17-18 (máj 1965), s. 3.

⁹¹ Plán hlavných úloh Právnickej fakulty UK na šk. rok 1965/66.

⁹² Napríklad stretnutie 29. novembra 1965. Pozri: *Strana hovorí s nami*. In *Naša Univerzita*, roč. 11, 1965, č. 7-8 (december 1965), s. 1.

hov svoje úsilie zameril na nadviazanie užšej spolupráce s Právnickou fakultou Viedenskej Univerzity. Preto sa pod jeho záštitou konala na bratislavskej fakulte prednáška rakúskeho profesora Hansa Lentzeho, ktorá sa týkala možností riešenia národnostných otázok v Habsburskej monarchii v rokoch 1848 – 1867.⁹³ Recipročne aj Plank absolvoval dvoj-dňový pobyt vo Viedni.⁹⁴ Vrcholom jeho cesty bola prednáška na tému „*Najnovšie vývojové tendencie občianskeho práva v Československu*“, ktorá sa uskutočnila 11. marca 1966 pred niekoľkými učiteľmi a študentmi Právnickej fakulty vo Viedni.⁹⁵ Vďaka Plankovmu úsiliu navštívil Právnickú fakultu Univerzity Komenského ešte 10. januára 1967 profesor Fritz Schwind, riaditeľ Ústavu pre porovnávaciu právnu vedu Viedenskej univerzity, pričom pri tejto príležitosti predniesol prednášku o dejinách a výzvach medzinárodného práva súkromného.⁹⁶

Karol Plank bol v období svojho dekanátu na základe ust. § 26 ods. 7 vysokoškolského zákona č. 46/1956 Zb. vymenovaný za zástupcu profesora pre odbor občianskeho a rodinného práva s účinnosťou od 1. januára 1965.⁹⁷ Tento titul mu však bol následne pretransformovaný v súlade so zmenami podľa nového vysokoškolského zákona č. 19/1966 Zb. na hodnosť mimoriadneho profesora.⁹⁸ Za mimoriadneho profesora mal byť považovaný odo dňa vymenovania za zástupcu profesora.⁹⁹ Tento titul si podržal až do účinnosti vysokoškolského zákona z roku 1980, ktorý podľa ust. § 70 zrušil kategórie riadnych a mimoriadnych profesorov, pričom zaviedol jednotný titul profesor. Karol Plank teda nadobudol titul profesor podľa § 102 zákona č. 39/1980 Zb. odo dňa 1. septembra 1980, ale prakticky s účinnosťou od 1. januára 1965.¹⁰⁰

Svoj úrad dekana formálne odovzdal nástupcovi 31. augusta 1966, keďže 20. júna 1966 bol Vedeckou radou Právnickej fakulty za nového dekana zvolený docent Vojtech Hatala.¹⁰¹ S Hatalovým dekanátom sa na fakulte postupne začali rysovať prvé výzvy politického uvoľnenia

⁹³ GYÖRGY, Š.: Návšteva z Viedne. In *Naša Univerzita*, roč. 11, 1965, č. 7-8 (december 1965), s. 2.

⁹⁴ BAJCURA, A.: Bleskové interview. In *Naša Univerzita*, roč. 12, 1966, č. 15 (apríl 1966), s. 1.

⁹⁵ LENTZE, H.: Host'ovská prednáška dekana Právnickej fakulty UK vo Viedni. (Preložil E. B.). In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 49, 1966, č. 7, s. 673.

⁹⁶ PLANKOVÁ, O.: Prednáška profesora Viedenskej univerzity na Právnickej fakulte UK v Bratislave. In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 50, 1967, č. 5, s. 464.

⁹⁷ List Povereníka z 2. marca 1965. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

⁹⁸ Návrh na prevod kategórie z 15. augusta 1966. Tamtiež.

⁹⁹ List Povereníka SNR z 31. mája 1967. Tamtiež.

¹⁰⁰ Zmena zaradenia z 17. októbra 1980. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank; Osvedčenie. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁰¹ Návrh na uvoľnenie z funkcie z 13. augusta 1965. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

v rámci Pražskej jari.¹⁰² V tom čase sa Plank začal angažovať v rámci závodného výboru Komunistickej strany na Univerzite Komenského a prednášal ako lektor Socialistickej akadémie a Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska.¹⁰³

Karol Plank pôsobil ako zástupca šéfredaktora časopisu Právny obzor, bol členom redakčnej rady Bulletinu československého práva, zastupoval Univerzitu Komenského v odborovej komisii pre oblasť štátu a práva na Ministerstva školstva v Prahe.¹⁰⁴ V roku 1968 sa stal členom Legislatívnej rady vlády Slovenskej socialistickej republiky, avšak už skôr sa podieľal na spracovaní niekoľkých legislatívnych návrhov v spolupráci s predsedníctvom Slovenskej národnej rady. Vykonával expertíznu činnosť pre Najvyšší súd a Národný front Slovenskej socialistickej republiky.¹⁰⁵ V novembri 1967 bol členom delegácie, ktorá sa zúčastnila osláv 600. výročia založenia prvej univerzity v Maďarsku (Pécs) a na konferencii predniesol aktívny príspevok.¹⁰⁶

V pretrvávajúcej atmosfére uvoľnenia dosiahol ešte v roku 1969 jednu z najvýznamnejších akademických funkcií: 8. apríla 1969 ho Vedecká rada Univerzity Komenského v Bratislave zvolila za prorektora Univerzity pre pedagogický a politicko-výchovný úsek s účinnosťou od 1. septembra 1969 na funkčné obdobie 1969 – 1972.¹⁰⁷ Keďže Vojtech Hatala vo voľbách do funkcie rektora neuspel, Plankova pozícia na rektoráte bola pre Právnickú fakultu veľmi dôležitá.

Ako prorektor si Plank plnil viacero reprezentatívnych povinností. Napríklad prevzal záštitu nad konferenciou lekárov – ortopédov, ktorá sa konala v dňoch 12. – 15. septembra 1969 s medzinárodnou účasťou. 1. októbra 1969 prijal rektora Univerzity v Göttingene, prof. dr. H. H. Voigta a sprevádzal ho po viacerých pracoviskách

---

¹⁰² K tomu pozri: VRABKO, M.: Rozhodovanie dekana fakulty v právno-politickom kontexte svojej doby. In ČENTĚŠ, J. (ed.): *Trestný čin: jeho hmotnoprávne a kriminologické vyjadrenie (Konferencia venovaná pamiatke prof. JUDr. Vojtechovi Hatalovi, CSc.)*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2013, s. 13.

¹⁰³ Žiadosť o preradenie do vyššieho platového pásma z 28. novembra 1969. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁰⁴ Žiadosť o preradenie do vyššieho platového pásma z 28. novembra 1969. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁰⁵ Žiadosť o preradenie do vyššieho platového pásma z 28. novembra 1969. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁰⁶ Členmi delegácie boli Vojtech Hatala, Martin Vietor, Karol Plank, Oľga Planková. Pozri: *Návštevy z/do zahraničia*. In *Naša Univerzita: Zpravodaj Univerzity Komenského*, roč. 14, 1967, č. 1-2, s. 5. Tiež: LUBY, Š.: Šesťsto rokov Právnickej fakulty a Univerzity v Pécsi. In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 51, 1968, č. 1, s. 75-76.

¹⁰⁷ Odmena za vykonávanie funkcie prorektora z 1. septembra 1969. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

Univerzity Komenského a jej fakúlt.¹⁰⁸ V decembri 1969 sa spolu s docentom Bavorským zúčastnili na oslavách 50. výročia založenia azerbajdžanskej univerzity v Baku.¹⁰⁹

Dekan Juraj Cúth ho v pracovnej charakteristike v roku 1969 zhodnotil ako: „*jedného z najstarších učiteľov našej fakulty, ktorý prešiel takmer všetkými dôležitými funkciami na fakulte i mimo fakultu a preukázal v nich spoločensky užitočnú prácu. Na fakulte i na univerzite si vybudoval náležitú a dostatočnú autoritu, aby bol vážený tak zo strany svojich podriadených, ako aj medzi kolektívom fakulty a univerzity.*“¹¹⁰

5. Politický exil

Po dvadsiatich rokoch profesionálneho rastu nadchádzalo pre profesora Planka dvadsať rokov života v ústraní. V roku 1968 zastával Karol Plank kritický postoj k invázii vojsk Varšavskej zmluvy do Československa a dokázal prejaviť verejný nesúhlas s nastolenou politikou normalizácie. Preto bol v roku 1970 vylúčený z Komunistickej strany, ako sám uvádza „*kvôli verejnej kritike niektorých nedostatkov vtedajšieho politického systému.*“¹¹¹ Pozbavenie členstva v strane malo ďalekosiahle následky.

Ku 30. septembru 1970 bol Karol Plank uvoľnený z Vedeckej rady Univerzity Komenského, keďže od začiatku školského roku 1970/71 malo dôjsť ku konštituovaniu nových akademických orgánov, vrátane zmien v rámci zloženia Vedeckej rady.¹¹² S účinnosťou od 15. októbra 1970 bol odvolaný z postu vedúceho Katedry občianskeho a rodinného práva Právnickej fakulty.¹¹³ Jeho verejné poníženie bolo završené na zasadnutí Vedeckej rady Univerzity Komenského 16. októbra 1970, na ktorom bol odvolaný z pozície prorektora. Toto rozhodnutie potvrdil 29. októbra 1970 aj minister školstva a zánik jeho funkcie stanovil retroaktívne k 30. septembru 1970.¹¹⁴ Karol Plank bol vtedy odvo-

¹⁰⁸ Návštevy z/do zahraničia. In *Naša Univerzita: Spravodaj Univerzity Komenského*, roč. 16, 1969, č. 1 – 3 (október – december 1969), s. 6-7.

¹⁰⁹ Prvý raz zasadala nová Vedecká rada UK. In *Naša Univerzita: Spravodaj Univerzity Komenského*, roč. 16, 1970, č. 4 (január 1970), s. 2.

¹¹⁰ Hodnotenie prof. dr. Karola Planka z 5. 12. 1969. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹¹¹ Životopis, Karol Plank z 1. február 1990. Tamtiež.

¹¹² Uvoľnenie z členstva vo Vedeckej rade UK z 30. 9. 1970. Tamtiež.

¹¹³ Uvoľnenie z funkcie vedúceho katedry z 16. októbra 1970. Tamtiež.

¹¹⁴ Zastavenie poukazovanie odmeny z 12. novembra 1970. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

laný spoločne s ďalším prorektorom, prof. PhDr. Eugenom Paulinym, DrSc.¹¹⁵

„Po roku 1970 už Plank nemohol zastávať žiadne funkcie, nakoľko mal vyhranený postoj k vpádu vojsk Varšavskej zmluvy do Československa a iba šťastím, vďaka niektorým osobnostiam, mohol ostať učiť na fakulte v Bratislave“.¹¹⁶ Od tohto osudového roku mu však na Právnickej fakulte Univerzity Komenského nepriznali žiadnu inú funkciu, než úlohu vedúceho učiteľa ročníka a to často v rámci štúdia popri zamestnaní. Napriek tomu aj v sedemdesiatych rokoch zastával post predsedu kultúrnej komisie fakulty a zároveň pôsobil ako člen komisie pre racionalizáciu učebného procesu, čo však nemožno pokladať za plné využitie jeho potenciálu.¹¹⁷

Profesor Plank k tomu uviedol, že: „niekoľko rokov bol obmedzený aj vo výkone niektorých pedagogických povinností, najmä prednášok, a 12 rokov nesmel publikovať. Najmä zákaz publikovania ho tvrdo postihol, pretože v tom čase bol v najproduktívnejšom veku. Publikovať mohol od roku 1982, pri publikovaní monografií však mal aj nad'alej ťažkosti“.¹¹⁸ Istý zlom v tomto smere nadišiel až v roku 1983, keď vďaka vtedajšiemu dekanovi Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, profesorovi Jozefovi Suchožovi, mu bolo umožnené publikovať dvojdielne skriptá z občianskeho práva hmotného.¹¹⁹ V pracovnom spise Karola Planka sa nachádza potvrdenie o povolení publikačnej a recenznej činnosti naozaj až od roku 1983,¹²⁰ hoci zároveň možno poukázať na niekoľko málo výstupov, ktoré boli vydané aj počas inkriminovaného obdobia zákazu. Ťažkosti zo zverejňovaním svojich diel v plnom rozsahu postihli aj jeho manželku, vtedy docentku Plankovú.¹²¹

Ako trefne uvádza profesor Vrabko: „toto obdobie však prečkali, nezanevrelí a pohnuté časy si krátili záslužnou výchovnou a vzdeláva-

---

¹¹⁵ Zápisnica o priebehu volieb prorektorov z 16. októbra 1970. Archív UK (Staré Grunty), Karol Plank

¹¹⁶ VOJČÍK, P.: Laudatio pani profesorke Ol'ge Plankovej a pánovi profesorovi Karolovi Plankovi. In VOJČÍK, P. (ed.): *Košické dni súkromného práva II*. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 2018, s. 6.

¹¹⁷ Hodnotenie v zmysle základných zásad z 16. októbra 1978. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹¹⁸ Životopis, Karol Plank z 1. februára 1990. Tamtiež.

¹¹⁹ VOJČÍK, P.: Laudatio pani profesorke Ol'ge Plankovej a pánovi profesorovi Karolovi Plankovi. In VOJČÍK, P. (ed.): *Košické dni súkromného práva II*. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 2018, s. 6.

¹²⁰ Potvrdenie z 23. februára 1983. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹²¹ CSÁDER, V. a KOL.: *História a súčasnosť Univerzity Komenského v Bratislave 1919-2000*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2000, s. 30.

cou prácou“.¹²² Profesor Plank sa naplno oddal pedagogickej činnosti. V náročných rokoch prestavby štúdia z päťročného na štvorročné (od školského roku 1974/1975)¹²³ preto plnil svoj pracovný úväzok až na 280%. Aj neskôr jeho výkon balansoval vysoko nad stanovenou normou, v roku 1978 si pracovné povinnosti plnil na úctyhodných 152%,¹²⁴ no napríklad v roku 1979 v rozsahu 175%.¹²⁵ Pokiaľ ide o obsahovú stránku jeho pôsobenia, profesor Lazar konštatoval, že „*k plneniu pedagogických povinností pristupoval vždy veľmi svedomito a zodpovedne, v snahe odovzdať poslucháčom čo najviac odborných vedomostí*“.¹²⁶ Príkladne „*býval na fakulte od rána do večera*“ a pritom „*každodenne vedecky pracoval a to aj v noci*“.¹²⁷

Podľa Jozefa Vozára ako vtedajšieho študenta boli Plankove prednášky veľmi obľúbené a poslucháči ich radi navštevovali kvôli pútaivosť jeho výkladu: „*Prednášky Karola Planka boli podávané s vynikajúcou právnickou erudíciou, vedel študentov pritiahnuť zaujímavými príkladmi zo života... V roku 1988 sa aj v Československu mohlo začať podnikať v oblasti služieb. Prvou lastovičkou bola aj súkromná reštaurácia v Bratislave. Profesor Plank ju navštívil a ako študentom nám rozprával svoje zážitky. Nie ako tam varia, ako to možno mnohí očakávali. Rozobral právne aspekty začiatkov súkromného podnikania a poukázal na totálnu nepripravenosť vtedajších právnych predpisov.*“¹²⁸ Okrem bežnej pedagogickej práce profesor Plank viedol do roku 1978 celkovo sedem aspirantov, i keď do tohto času svoje štúdium úspešne ukončili nadobudnutím titulu kandidáta vied len dvaja, „*z toho jeden pôsobil v Ústave pre technickú normalizáciu a druhý ako vedúci štátny notár*“.¹²⁹

¹²² VRABKO, M.: Príhovor. In FOGAŠ, E. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 11.

¹²³ K realizácii reformy právnického štúdia: GREGOR, M. – BELEŠ, A.: Sedemdesiate roky 20. storočia na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. In *Historia et theoria iuris*, roč. 11, 2019, č. 3, s. 34-35.

¹²⁴ Hodnotenie v zmysle zásad pre určenie základných plátov z 16. októbra 1978. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹²⁵ Hodnotenie v zmysle zásad z 3. januára 1980. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹²⁶ Správa o návrhu na udelenie vedeckej hodnosti z 9. 1. 1991. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹²⁷ PUKANCOVÁ, S.: Tradícia pokračuje. In *De Iure: informačný občasník Najvyššieho súdu*, roč. 2, 2017, č. 2, s. 35-36.

¹²⁸ VOZÁR, J.: K životnému jubileu profesorky Oľgy Plankovej a spomienka na profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 100, 2017, č. 6, s. 645.

¹²⁹ Hodnotenie v zmysle zásad pre určenie základných plátov, zo dňa 16. 10. 1978. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank. Pozri aj: PALÚŠ, I. a KOL. (eds.): *10. rokov Právnickej fakulty P. J. Šafárika*. Košice: Právnická fakulta UPJŠ, 1983. s. 56.

Napriek svojej angažovanosti na Univerzite Komenského však rád opúšťal ťaživé politické prostredie Bratislavy a občas sa uchýlil na novovzniknutú Právnickú fakultu do Košíc. Profesor Plank začal vyučovať na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v rozsahu tretinového pracovného úväzku najneskôr od roku 1976, čiastočne zabezpečoval vybrané prednášky z občianskeho práva a zúčastnil sa skúšok.¹³⁰ V roku 1983 došlo k značnému zúženiu radu učiteľov, ktorí košickej fakulte vypomáhali z Bratislavy a ich pomer bol pretransformovaný z tretinového úväzku na tzv. externú činnosť.¹³¹ To bolo údelom aj profesora Planka, ktorý s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika spolupracoval aj v nasledujúcich rokoch 1983 – 1986, hoci predmet jeho práce sa zúžil na „účasť na rigorózných a štátnicových skúškach, občas aj prednášky – asi raz do mesiaca“.¹³² Ba nielen to, „pravidelne, každé dva týždne cestovali manželia Plankovci do Košíc lôžkovými vagónmi, kde odborní asistenti sledovali ich prednášky a získavali popri nich skúsenosti zo skúšania“.¹³³ Treba objektívne zhodnotiť, že vzťah manželov Plankovcov k Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika bol mimoriadne kladný a prajný, istú úlohu v tom zohrával aj košický pôvod profesorky Plankovej.¹³⁴

Až v roku 1980 sa profesor Plank opäť vrátil k práci v legislatívnych komisiách, konkrétne vo forme pripomienkovania nového vysokoškolského zákona.¹³⁵ Následne v rokoch 1985 – 1987 vykonával externú činnosť aj na Inštitúte pre národné výbory pri Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky, viedol prednášky a skúšky z občianskeho práva.¹³⁶ Keďže v osemdesiatych rokoch 20. storočia sa venoval najmä problematike poisťného práva, stal sa členom Medzinárodného združenia pre poisťné právo. V posledných rokoch komunistického režimu dokonca v rámci tohto združenia predniesol referát za Československú republiku na VII. svetovom kongrese poisť-

---

¹³⁰ Súhlas k uzavretiu pomeru z 11. novembra 1976. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), spisová agenda Katedry dejín štátu a práva 1976-1980; Súhlas k vykonávaniu z 30. októbra 1980. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹³¹ List rektora UPJŠ z 30. augusta 1983. Archív UK (Staré Grunty), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank

¹³² Žiadosť o povolenie externej činnosti z 28. septembra 1983. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹³³ VOJČÍK, P.: Laudatio pani profesorke Olge Plankovej a pánovi profesorovi Karolovi Plankovi. In VOJČÍK, P. (ed.): *Košické dni súkromného práva II*. Košice: Právnická fakulta UPJŠ, 2018, s. 5.

¹³⁴ Osobný rozhovor autora s profesorkou Plankovou z mája 2017.

¹³⁵ Návrh na priznanie odmeny z 13. júna 1980. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹³⁶ Žiadosť o povolenie externej činnosti z 29. 11. 1985 Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Jozef Prusák (dokument bol založený v zlom spise).

ného práva v Budapešti (1986),¹³⁷ a následne aj na VIII. svetovom kongrese poisťného práva v Kodani.¹³⁸

Drobnou formou satisfakcie a snád' aj znamením blížiacej sa zmeny pomerov bolo, keď na návrh Právnickej fakulty bol pri príležitosti 70. výročia založenia Univerzity Komenského v roku 1989 vyznamenaný titulom „zaslúžilý pracovník rezortu školstva“.¹³⁹

6. Triumfálny návrat

V novembri 1989 profesor Plank vystúpil ako jeden z pedagógov pred zhromaždením študentov v Aule Univerzity Komenského. Spomínal na roky počas ktorých „*musel publikovať do šuplika*“. Udržal si však vecný tón a nevolal po pomste. Na konci svojho príhovoru zožal mohutný potlesk.¹⁴⁰ Profesor Círák uvádza, že z politického hľadiska bol Plank jedným z iniciátorov založenia hnutia Verejnosť proti násiliu (VPN) a neskôr sa sám stal členom právnej komisie VPN.¹⁴¹ Už 12. januára 1990 bol Karol Plank zvolený za predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky s účinnosťou od 1. februára 1990. V jednom zo svojich článkov načrtol víziu svojho pôsobenia v tejto funkcii:

„Treba vytvoriť predpoklady, aby súdy rozhodovali objektívne, len podľa zákona, a každý sudca podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia... Donedávna rozšírená tzv. triedna alebo politická aplikácia právnych noriem na konkrétny prípad nemá v podmienkach našej novej demokratickej spoločnosti svoje opodstatnenie. Žiadna politická strana alebo politické hnutie si nemôže trúfať zasahovať do výkonu súdnictva a ovplyvňovať rozhodovanie súdov priamo alebo nepriamo... Najvyšší súd SR musí zrevidovať všetky svoje stanoviská uverejnené vo Výbere alebo v Zbierke rozhodnutí a stanovísk, ktoré sú poplatné dnes už prekonanému politickému systému. Musí sa prehodnotiť celá judika-

¹³⁷ PLANK, K. – PROCHOTSKÝ, F. – FEKETE, I.: Basic Trends of Development of the Liability System in the Czechoslovak Law. In *Insurance confronted by the changing notion of liability*. Budapest: AIDA, 1986, s. 291-318.

¹³⁸ Životopis – Karol Plank, 1. február 1990. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹³⁹ Správa o návrhu na udelenie vedeckej hodnosti z 9. 1. 1991. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁴⁰ VOZÁR, J.: K životnému jubileu profesorky Oľgy Plankovej a spomienka na profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 100, 2017, č. 6, s. 645.

¹⁴¹ CIRÁK, J.: K životnému jubileu 80. nedožitých narodenín profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 90, 2007, č. 6, s. 576.

*túra, ktorá bola doteraz vydaná a treba z nej vyradiť tie judikáty, ktoré nezodpovedajú novým podmienkam.*¹⁴²

Začiatkom roka 1990 začal profesor Plank spolupracovať na tvorbe slovenskej i federálnej ústavy. Predsedníctvo Slovenskej národnej rady ho uznesením č. 438 z 8. februára 1990 poverilo, aby predsedal Komisii pre prípravu Ústavy Slovenskej republiky, ktorá získala neformálne označenie „Plankova komisia“.¹⁴³ Prvý návrh Ústavy predložila predsedníctvu SNR v júni 1990, diskusia však následne pokračovala aj v roku 1991.¹⁴⁴ Napokon, v roku 1992 pod vedením profesora Milana Čiča bol Karol Plank ustanovený za podpredsedu novej komisie pre tvorbu Ústavy.¹⁴⁵ Podľa spomienok profesorky Plankovej: „*mal manžel už hotové niektoré state, ktoré boli pripravené ešte pre ústavu federácie, a keďže vyhovovali aj pre ústavu samostatnej Slovenskej republiky, použili sa do jej znenia*“.¹⁴⁶

Od roku 1990 sa stal opäť členom Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky. Federálnym zhromaždením ČSFR bol poverený ako jeden z dvoch profesorov občianskeho práva (druhým bol akademik Viktor Knapp), aby sa podieľal na vedení komisie pre prípravu nového občianskeho zákonníka, zároveň bol aj členom komisie pre prípravu nového obchodného zákonníka a v nemalej miere sa podieľal aj na ďalších legislatívnych návrhoch.¹⁴⁷ Svoj podiel na tvorbe nového právneho poriadku demokratickej spoločnosti vnímal veľmi zodpovedne. Docent Ľubomír Fogaš si spomína na Plankovo nadšenie, s akým diskutoval o tvorbe nového občianskeho zákonníka. Počas ich rozhovoru na Najvyššom súde povedal: „*vieš, popísal som toho dost', ale napísať nový Občiansky zákonník, to je vec, ktorá sa robí nie raz za život,*

---

¹⁴² PLANK, K.: O úlohách súdov v období budovania demokratickej spoločnosti. In *Socialistické súdnictvo: Časopis pre právnu prax*, roč. 42, 1990, č. 4, s. 2-4.

¹⁴³ BRÖSTL, A.: *Ústavné právo Slovenskej republiky*. 2. vydanie. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013, s. 42. Pozri tiež: CIBULKA, E.: K príprave Ústavy SR. In *Naša Univerzita: Spravodaj Univerzity Komenského*, roč. 38, 1991, č. 3 (november 1991), s. 5

¹⁴⁴ CHOVANEC, J. – ČIČ, M.: Ústavný vývoj Česko-Slovenska do prijatia Ústavy Slovenskej republiky. In ČIČ M. a KOL.: *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Martin: Matica Slovenská, 1997, s. 37.

¹⁴⁵ RYCHLÍK, J.: *Rozpad Československa: česko-slovenské vzťahy 1989-1992*. Bratislava: Academic Electronic Press, 2002, s. 316-318; LYSÝ, M.: Ústavní návrhy slovenských politických strán (1990-1992). In SCHLLE, K. – TAUCHEN, J. (eds.): *Encyklopedie českých právních dějin*. Svazek 19 (v tlači).

¹⁴⁶ PUKANCOVÁ, S.: Tradícia pokračuje. In *De Iure: informačný občasník Najvyššieho súdu*, roč. 2, 2017, č. 2, s. 33.

¹⁴⁷ Životopis – Karol Plank, 1. február 1990. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank. K tomu pozri: FOGAŠ, Ľ. – MAZÁK, J.: Rekodifikácia súkromného práva (stav, perspektívy, východiská). In *Právny obzor*, 1999, roč. 82, č. 3, s. 193-204.

ale často raz za generáciu. Rád by som dal do tejto práce všetko nové, čo zmeny v spoločnosti priniesli.“¹⁴⁸

Karol Plank dlhodobo spolupracoval s Ústredím advokácie vo veciach občianskeho práva a preto sa stal jedným zo zakladajúcich členov redakčnej rady *Bulletinu advokácie*. Pôsobil ako predseda občianskoprávnej sekcie Právnického ústavu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.¹⁴⁹ Zároveň sa stal členom redakčnej rady časopisu *Justičná revue*.

V dôsledku vzniknutých pracovných povinností na Najvyššom súde požiadal Právnickú fakultu Univerzity Komenského už vo februári 1990 o zníženie svojho pracovného úväzku na tretinu.¹⁵⁰ Pracovná zmluva mu bola následne predĺžovaná až do júna 1993 (od februára 1993 pôsobil na fakulte už len v rámci štvrtinového úväzku).¹⁵¹ V septembri 1991 sa stal prvým predsedom Nadácie Štefana Lubyho.

Ešte počas svojho pôsobenia na fakulte zavŕšil vedecký rast nadobudnutím hodnosti doktora vied. Na Právnickej fakulte Univerzity Komenského sa 7. januára 1991 konala obhajoba jeho doktorskej dizertačnej práce na tému „*Poistenie občanov*“.¹⁵² Predsedom jeho komisie sa stal profesor Ján Lazar, za oponentov bol určený akademik Viktor Knapp (riaditeľ Ústavu štátu a práva ČSAV), doktorka vied Oľga Ovečková (riaditeľka Ústavu štátu a práva SAV), a docent Eliáš z Brnenskej fakulty. Komisia sa uzniesla o úspešnom priebehu obhajoby a následne Vedecká rada Univerzity Komenského na svojom zasadnutí 4. marca 1991 udelila Karolovi Plankovi titul doktora právnych vied.¹⁵³

Josef Vozár spomína, že v priebehu výkonu funkcie „*po víťazných voľbách HZDS v roku 1994 začali ataky voči jeho osobe a snahy o jeho výmenu na poste predsedu Najvyššieho súdu*.“¹⁵⁴ Túto funkciu napokon vykonával až do 31. januára 1996. V rámci svojej práce sa nevyhýbal ani predsedaniu senátom. Z pozície predsedu rekodifikačnej komisie

---

¹⁴⁸ FOGAŠ, Lubomír. Slovo na úvod. In FOGAŠ, Lubomír. (ed.). *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 21.

¹⁴⁹ Správa o návrhu na udelenie vedeckej hodnosti z 9. 1. 1991. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁵⁰ Žiadosť o udelenie súhlasu z 1. 2. 1990. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁵¹ Pracovná zmluva z 1. januára 1992. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁵² Už pred tým ju publikoval knižne pod titulom: PLANK, Karol. *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, 575 s.

¹⁵³ Udelenie vedeckej hodnosti z 6. marca 1991. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁵⁴ VOZÁR, J.: K životnému jubileu profesorky Oľgy Plankovej a spomienka na profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 100, 2017, č. 6, s. 646.

občianskeho zákonníka ešte stihol na prelome rokov 1996/1997 vydať prvý návrh slovenského občianskeho zákonníka.¹⁵⁵

Karol Plank zomrel po ťažkej chorobe v Bratislave, 17. mája 1997.¹⁵⁶

7. Vedecké dielo profesora Planka

Dielo profesora Karola Planka je natoľko chýrečné, že jeho charakteristiku možno vytvoriť zosumarizovaním postrehov profesorových súčasníkov a nasledovníkov. Už jeho učiteľ, akademik Štefan Luby, osobitne vyzdvihol v publikačnej činnosti mladého Planka „*jeho vyvinutý zmysel pre systematiku a správne systematické usporiadanie spracovanej matérie, čo mu dovoľuje vyporiadať sa so všetkými spornými a podrobnými otázkami riešeného problému, pritom sa zároveň nikdy nevyhýba sporným otázkam, ale naopak tieto vyhľadáva a vždy sa snaží nájsť správne riešenie.*“¹⁵⁷

Jeden zo študentov profesora Planka, Ján Cirák, o povahe jeho práce neinak dodáva, že bola „*charakterizovaná invenciou, odbornou fundovanosťou, prepracovanou systematikou podania právnej matérie, ako aj tým, že vedecké poznatky vedel vždy spojiť s potrebami praxe. Preto vyústila do úctyhodného vedeckého diela, pozostávajúceho zo šiestich monografií, z množstva vedeckých a odborných publikácií a učebných textov.*“¹⁵⁸ Podľa spomienok profesorky Plankovej boli najmä jeho skriptá z občianskeho práva „*u študentov tak denného, ako aj dial'kového štúdia mimoriadne obľúbené, keďže obsahom boli menšie ako učebnice, ale mali v nich všetko, čo potrebovali na štátnice.*“¹⁵⁹ Plank však nebol len autorom učebných textov, ale viac krát sa podieľal na zostavovaní celoštátnych učebníc občianskeho práva v rámci veľkého kolektívu autorov.

Z hľadiska kvantitatívnych kritérií „*jeho bohatá vedecko-výskumná práca zahrňovala celú škálu menších i väčších odborných i odbornopopularizačných článkov, ako aj väčších štúdií a niekoľkých mono-*

¹⁵⁵ CIRÁK, J.: K životnému jubileu 80. nedožitých narodenín profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 90, 2007, č. 6, s. 574-576.

¹⁵⁶ BLAHO, P.: Za prof. Karolom Plankom, DrSc. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 80, 1997, č. 4, s. 466 (Smútočná reč prednesená na cintoríne v Bratislave).

¹⁵⁷ Menovanie Dr. Planka za odborného asistenta – výpis zo zápisnice. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁵⁸ CIRÁK, J.: K životnému jubileu nedožitých 80. narodenín profesora Karola Planka. In FOGAŠ, E. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava: Právnická fakulta UK, 2009, s. 17.

¹⁵⁹ PUKANCOVÁ, S.: Tradícia pokračuje. In *De Iure: informačný občasník Najvyššieho súdu*, roč. 2, 2017, č. 2, s. 34-35.

grafických prác, ktoré nesú jeho meno. Okrem toho bol autorom dôležitých častí celoštátnej učebnice *Občianskeho a rodinného práva...*“.¹⁶⁰ Takým spôsobom hodnotil Plankovu publikačnú činnosť jeho spolužiak, neskorší dekan, profesor Juraj Cúth v roku 1969.

Z obsahového hľadiska možno oceniť, že profesor Plank sa nevenoval len vybranej úzko vyprofilovanej problematike, ale jeho vedecká práca sa dotkla takmer všetkých oblastí občianskeho práva, ba aj niektorých hraničných odborov ako rodinné právo, či roľnícko-družstevné právo. Ak to spoločenská situácia vyžadovala (1968, 1990), neváhal analyzovať inštitúty ústavného práva.¹⁶¹ Sám profesor Plank vymedzil predmet svojho vedeckého záujmu v širokom rámci, vinúcom sa skrz celé súkromné právo: „*zaoberal som sa problémami dedičského práva, manželského práva, družstevného práva, osobného užívania bytov, vlastníckeho práva a záväzkového práva, najmä v súvislosti s poskytovaním služieb a poisťným právom*“.¹⁶²

Prirodzene, v rámci uplatnenia prísnej historickej analýzy neprevýšil (snáď to ani nebolo možné) originalitu a rozhl'ad svojho učiteľa Štefana Lubyho, ktorý sa do právnických letopisov zapísal nielen ako autor zásadnej monografie o dejinách súkromného práva na Slovensku,¹⁶³ ale aj ako pionier práva duševného vlastníctva v našich končinách, zástanca právnej komparatistiky a spoľahlivý iniciátor dosiaľ neotvorených právnych tém.¹⁶⁴ Profesor Plank sa však s väčšou hlbavosťou koncentroval na samotné občianske právo, ktoré bravúrne obsiahol a jeho práce sa neraz pokúsili poskytnúť teoretické stanovisko k zásadným problémom právnej praxe, čím dokázal dať príklad na zmiernenie večitých tenzií medzi teóriou a jej protipólom. Práve tento znak jeho tvorby popri prof. Cirákovi zdôrazňovala aj doc. Gandžalová: „*z metodologického hľadiska pán profesor Plank nikdy nesiahol k čistej teórii, a preto jeho dielo nepatrí len úzkej vedeckej komunite, ale okruh tých, ktorý po ňom siahajú a má im čo povedať, je stále široký*“.¹⁶⁵

¹⁶⁰ Hodnotenie prof. dr. Karola Planka, CSc. z 5. decembra 1969. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁶¹ Napríklad: PLANK, K.: Nové štátoprávne usporiadanie v praxi. In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 52, 1969, č. 1, s. 3-9.

¹⁶² Životopis – Karol Plank z 1. februára 1990. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), Karol Plank.

¹⁶³ LUBÝ, Š.: *Dejiny súkromného práva na Slovensku*. Bratislava : Iura edition, 2002, 626 s.

¹⁶⁴ PLANK, K.: Akademik Štefan Luby, veľký československý civilista, šesťdesiatročný. In *Právnické štúdie 17: Akademik Štefan Luby šesťdesiatročný*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1969, s. 674.

¹⁶⁵ GANDŽALOVÁ, D.: Dedičské právo, včera, dnes a zajtra. In FOGAŠ, E. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 145.

Nielen preto možno vedecké dielo Karola Planka pokladať z každého uhla pohľadu za vysoko nadpriemerné. Razantne sa vymykalo spod vtedajšej socialistickej uniformovanosti a do oblasti súkromného práva prinieslo viacero inovatívnych myšlienok. Z kvantitatívneho i kvalitatívneho hľadiska predstavovalo veľmi dôležitý míľnik vo vývoji slovenskej civilistiky, čo potvrdzuje aj vedecký odkaz a vedecká škola profesora Planka.

7.1 Výskum dedičského práva

Profesor Plank vydal svoju prvú vedeckú monografiu už v mladom veku – v roku 1954 – pod príslovečným názvom *Dedičské právo*.¹⁶⁶ Neskôr ju predložil ako podklad k svojmu habilitačnému konaniu v roku 1959. Profesorka Planková poznamenala, že už: „*ako pomerne mladý vydal na fakulte prvú knihu – Dedičské právo – a to bola kniha síce svojim rozsahom dost' skromná, ale svojim významom dôležitá, keďže kódexy z 50. rokov dedičské právo veľmi oklieštili. Niektoré tradičné inštitúty dedičského práva úplne vypadli, ja by som poukázala najmä na dedičské zmluvy*“.¹⁶⁷ Napokon aj profesor Luby ako recenzent poukazuje na to, že „*popri iných úsekoch občianskeho práva, ktorým sa venuje omnoho väčšia pozornosť, úsek dedičského práva je u nás pomerne zanedbaný tak po stránke teoretickej, ako aj praktickej... Z toho hľadiska prichodí privítať aj Plankovu štúdiu o dedičskom práve ako prínos zaplňujúci významnú medzeru v našej právnej spisbe*“.¹⁶⁸

Rozsah monografie (178 s.) možno pokladať za úplne primeraný, hoci oproti veľkosti iných Plankových diel, je táto kniha naozaj koncíznejšia. Význam publikácie spočíva najmä v načrtnutí novej koncepcie dedičského práva, ktorú priniesla kodifikácia Občianskeho zákonníka z roku 1950, vrátane zosumarizovania hlavných zmien oproti dovtedy platnému právu v českých krajinách a na Slovensku.¹⁶⁹ Už v tejto publikácii možno zaznamenať charakteristický štýl výkladu profesora Planka, ktorý sa vyznačuje jasným a zrozumiteľným podaním so zreteľom na riešenie rôznych alternatív, ktoré sa v praxi môžu vyskytnúť (napríklad pri zdediteľnosti užívacieho práva členskej rodiny k záhu-

¹⁶⁶ PLANK, K. *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, 178 s.

¹⁶⁷ PUKANCOVÁ, s. Tradícia pokračuje. In *De Iure: informačný občasník Najvyššieho súdu*, roč. 2, 2017, č. 2, s. 34.

¹⁶⁸ LUBY, Š. Plank, Karol. DEDIČSKÉ PRÁVO, Bratislava, 1954. Strán 180. In *Právny obzor*, roč. 38, 1955, č. 3, s. 187.

¹⁶⁹ Vo všeobecnosti: CAPANDOVÁ, P.: Základná charakteristika socialistickeho občianskeho práva v Československej socialistickej republike po februári 1948. In *Acta facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae*, roč. 38, 2019, č. 2, s. 39 a nasl.

mienku, pri spojení <vlastnoručne podpísaný závet>, ¹⁷⁰ pri výklade presného dňa spísania závetu).¹⁷¹ Monografia obsahuje aj vzorovo formulované skutkové situácie na vysvetlenie mechanizmu poradia zákonných dedičov.¹⁷² To isté si všíma aj Luby: „*názorným výkladom sa usiluje sprístupniť dedičské právo aj širším kruhom občianskym... v riešení teoretických problémov je však autor tiež neobyčajne iniciatívny, takým problémom sa nevyhýba, ba práve naopak, vyhľadáva ich, a to s mimoriadnou záľubou, potom dôkladne rozoberá.*“¹⁷³

Prvá kapitola (*Pojem a podstata dedičského práva*) vymedzuje celý rámec diela, keďže autor v nej oboznamuje čitateľa s ideovými zmenami, ktoré v tomto právnom odvetví nastali po februárovom prevrate v roku 1948. Upozorňuje, že dedičské právo sa už primárne nespája len s prechodom vlastníckeho práva, avšak v novom zriadení sa jeho zmysel upriamuje na upevnenie rodinných a citových väzieb. Polemizuje so slovami Karola Marxa o úplnom zániku dedičského práva a vyslovuje tézu, že na tomto stupni postačuje, ak dedičské právo stratilo vykorisťovateľský ráz. Dedenie slúži na zachovanie majetkových hodnôt v rodine, ktoré rodina nadobudla často spojenými silami a na základe vlastnej práce. Konfrontuje rozdiely buržoázneho a socialistického dedičského práva:

„V kapitalistickom dedičskom práve sa nerešpektuje záujem rodiny, ba naopak, vysoko sa vynáša individuálna vôľa vlastníka, ktorý i pre prípad smrti musí mať možnosť nakladať so svojím majetkom tak, ako uzná za dobré... počet zákonných dedičov je zásadne neobmedzený a zahŕňa aj nevzdialenejších príbuzných... osoby, ktoré nemajú blízky citový vzťah k poručiteľovi, ale niekedy aj osoby, ktoré poručiteľa ani

¹⁷⁰ „*nestačí znamenie ruky, napr. tromi krížikmi, keďže sa predpokladá, že ten, kto sa nevie ani podpísať, nemôže vedieť ani natoľko písať, že by vedel vlastnou rukou napísať celý závet... Na druhej strane ustanovenie ‚vlastnou rukou‘ nemožno vykladať tak úzko, že by bol vylúčený podpis bezrukej osoby, vykonaný spôsobom, akým táto osoba bez pomoci písacieho stroja môže písať, teda protézou“.* Pozri: PLANK, K.: *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, s. 128.

¹⁷¹ „*Závet nemusí obsahovať výslovný dátum, kedy vlastne vznikol, ale stačí, že v záвете sú uvedené skutočnosti, z ktorých je deň, mesiac a rok spísania zjavný... napr. ‚závet spísaný v deň mojich šesťdesiatych narodenín‘, ‚vo sviatok práce 1953‘, ‚v deň narodenia môjho prvorodeného syna‘, ‚na Silvestra 1951‘.*“ Pozri: PLANK, K.: *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, s. 127.

¹⁷² Napríklad: „*Poručiteľ mal majetok v hodnote Kčs 30.000 -. Zostali po ňom tri deti (A, B, C). Druhý manžel v čase poručiteľovej smrti už nežije. Dedičstvo by sa tu malo rozdeliť na tri rovnaké diely a každému dieťaťu by malo pripadnúť Kčs 10.000 -. Dieťa A však dostalo od poručiteľa za jeho života klavír do daru v hodnote Kčs 6000 -...“* Pozri: PLANK, K.: *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, s. 80.

¹⁷³ LUBY, Š. Plank, Karol. DEDIČSKÉ PRÁVO, Bratislava, 1954. Strán 180. In *Právny obzor*, roč. 38, 1955, č. 3, s. 188.

*nepoznajú, ba vôbec za jeho života o ňom ani nevedeli... zákonné dedenie slúži na bezpracné a neodôvodnené obohatenie jednotlivcov“.*¹⁷⁴

Z tohto rozdielu vyplýva dôvod rozsiahlych zmien v novej právnej úprave, ktoré spočívali v uprednostnení zákonného dedenia pred testamentárnym. Okruh dedičov povolaných zo zákona sa v istom stupni obmedzil pripadnutím majetku štátu. Ak niet osôb, ktoré by mali k poručiteľovi bližší citový vzťah, majetok sa tak vracia „*kolektívu v lone, ktorého bol nadobudnutý*“.¹⁷⁵

Ďalej sa kniha delí na kapitoly o všeobecných predpokladoch dedenia, dedení zo zákona, dedení zo závetu, dedení zo zákona vedľa dedenia zo závetu, vrátane poslednej kapitoly o procesnoprávnom prejednaní dedičstva.

Najvýraznejšie zmeny sa však dotkli najmä dedenia zo závetu.¹⁷⁶ Profesorovi Plankovi sa podarilo harmonicky a funkčne zladit' výklad o platnom právnom stave s analýzou starších inštitútov, ktoré boli vypustené (napr. odstránenie kodicilu, dedičských zmlúv, spoločných závetov, privilegovaných testamentov, zverenského náhradníctva – teda fideikomisárnej substitúcie – a s tým súvisiaci zánik inštitútu nástupného dediča, avšak ponechanie tzv. námestného dediča, zmena nastala aj v okamihu nadobudnutia vlastníctva k odkazom).¹⁷⁷ Zakaždým vysvetľuje príčiny ich zániku a poukazuje na zväčša pozitívne praktické následky tohto rozhodnutia.

Prínosom práce je však najmä polemika o absolútnej alebo relatívnej neplatnosti závetu v prípade vynechania neopomenuteľných dedičov (§ 551 OZ 1950). Plank sa dovoľáva toho, že vtedy úplne prevládajúci názor o relatívnej neplatnosti takéhoto závetu je pozostatkom starého nazerania na túto problematiku, vrátane nesprávnej aplikácie obsolentnej judikatúry. Plank smelo zastával názor o jeho absolútnej neplatnosti, pričom neskorší vývoj mu dal naozaj za pravdu. Opieral sa pritom o zásady nového dedičského práva: „*dedenie neopomenuteľných dedičov je ustanovením úplne novým, ako svojím obsahom, rozsahom, podmienkami...*“¹⁷⁸ Zároveň upozorňoval na veľké množstvo praktických

---

¹⁷⁴ PLANK, K.: *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, s. 6-7.

¹⁷⁵ PLANK, K.: Tamtiež, s. 10.

¹⁷⁶ K problematike závetu v socialistickej dedičskom práve pozri neskoršiu štúdiu: CHODĚRA, O.: Závěť jako projev vůle zůstavitele. In *Právník: Teoretický časopis pro otázky státu a práva*, roč. 123, 1984, č. 5, s. 438 a nasl.

¹⁷⁷ Porovnaj: KRČMÁŘ, J.: *Právo občanské V.: Právo dědické*. Praha : Všehrd, 1928, s. 31 a nasl.; MAYR, R.: *Soustava občanského práva: právo dědické*. Brno : Barvič & Novotný, 1927, s. 27 a nasl.

¹⁷⁸ PLANK, K.: *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954, s. 140-142.

problémov, ktoré by nastali v súvislosti s uplatňovaním nároku v prípade zotrávania na stanovisku relatívnej neplatnosti.¹⁷⁹

7.2 Majetkovoprávne vzťahy v rodine

Vo svojej kandidátskej dizertačnej práci sa profesor Plank venoval téme na pomedzí občianskeho a rodinného práva. Išlo o úpravu majetkových vzťahov v rodine, ktorá v novom politickom zriadení tiež nadobudla úplne iný charakter oproti predchádzajúcemu stavu, najmä pod vplyvom kodifikácie práva v období právnickej dvojročnice. Svoju prácu vydal neskôr ako vedeckú monografiu.¹⁸⁰ Problematike rodinného práva sa však v druhej polovici päťdesiatych rokov venoval aj časopi-secky.¹⁸¹ Monografia mala viac ako 400 strán, na svojom konci obsahovala rozsiahly zoznam použitej literatúry a poznámkový aparát zahrňoval 637 poznámok pod čiarou.¹⁸²

Ideové východisko diela sa opiera o antagonizmus buržoázneho a socialistického práva. Manželstvo v kapitalistických krajinách spočíva na majetkovom substráte.¹⁸³ V majetkových a osobných otázkach sa žena podriaďuje manželovi.¹⁸⁴ Manželstvo v socializme je založené výlučne na osobnom a citovom vzťahu, spočívajúcom na zásade rovnoprávnosti manželov. Keďže do popredia sa dostáva osobná rovina vzťahu manželov, pre ktorú je typická neekvivalencia plnení a vzájomná nezištná pomoc, majetkové vzťahy nebudú súčasťou rodinného práva. Profesor Plank sa tomu venuje v rámci prvej kapitoly „*Pojem a podstata majetkovoprávných vzťahov v rodine*“.¹⁸⁵

Veľkú časť druhej kapitoly tvorí rozsiahla komparácia právnej úpravy majetkových vzťahov medzi manželmi v buržoáznych kraji-

¹⁷⁹ K tomu pozri aj neskoršie hodnotenie: BÉBR, R.: Některé problémy dědického práva z hlediska přípravy nového občanského zákonníka. In *Socialistická zákonnost*, roč. 9, 1961, č. 7, s. 410-411.

¹⁸⁰ PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, 414 s.

¹⁸¹ Snáď medzi najvýznamnejšie patrí rozsiahla komparatívna štúdia: PLANK, K.: Úprava manželstva v novom maďarskom zákone o manželstve, rodine a poručníctve. In *Právnické štúdie: Časopis Slovenskej akadémie vied*, roč. 2, 1954, č. 2, s. 323-360.

¹⁸² Pozri recenziu diela: LUBY, Š. Karol Plank: Majetkovoprávne vzťahy v rodine. In *Právnik*, roč. 97, 1958, č. 6, s. 548 a nasl.

¹⁸³ Pozri: LYSÝ, M.: „Napokon aj tí, čo majú ženy, nech sú, akoby nemali“: Inštitút manželstva vo vrstvách stredovekých noriem. In *Reflexie dejín v práve*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2019, s. 25 a nasl.

¹⁸⁴ K tomu: RÁTH, A.: Práva medzi mužom a ženou v Uhorsku. In *Sborník věd právních a státních*, roč. 6. Praha : Bursík & Kohout, 1906, s. 175-176.

¹⁸⁵ PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 8-15.

nách všeobecne, ďalej na území Československa pred prijatím zákona o rodinnom práve a napokon v sovietskom práve.¹⁸⁶ Plank sa najskôr usiluje o zovšeobecnenie jednotlivých modelov majetkového usporiadania v buržoáznych krajinách.¹⁸⁷ V globálnom kontexte najčastejšie zmieňuje švajčiarsky a francúzsky občiansky zákonník, avšak jeho záber postihol dokonca škandinávske či juhoamerické právo.¹⁸⁸ Poznatky o jednotlivých modeloch následne aplikoval na pomery v Československu do roku 1949, pričom osobitnú pozornosť venoval špecifikám systému koakvizície, ktorý platil na území Slovenska. Načrtnuté pomery konfrontuje s princípmi socialistického práva a obhaja systém majetkového spoločenstva manželov, ktorý zaviedol zákon o rodinnom práve:

„Som toho názoru, že zákonodarca sa rozhodol pre systém majetkového spoločenstva manželov z dvoch dôvodov. Majetkové spoločenstvo prispieva k upevneniu manželského zväzku a zodpovedá najlepšie právnenému cíteniu nášho pracujúceho ľudu... Za druhé, o majetok nadobudnutý počas manželstva majú, ako zdôrazňuje dôvodová správa, zásluhy spravidla obaja manželia... Systém majetkového spoločenstva manželov je spravodlivejší.“¹⁸⁹

Z pohľadu právnej praxe prínos knihy spočíva najmä v snahe o definovanie pojmu „*zákonné majetkové spoločenstvo manželov*“, vrátane charakterizovania momentu jeho vzniku a zániku. V diele sa napokon venuje aj problematike úhrady osobných potrieb manželov a ich eventuálnej vyživovacej povinnosti. Porovnáva výlučnú zodpovednosť muža za vyživovanie manželky v buržoáznom práve s rovnoprávnosťou oboch manželov v socialistickom systéme, kde na svoje životné potreby majú prispievať obaja rovnako. Pri formulovaní svojich záverov sa opiera najmä o výklad zákona a rozbor príslušnej judikatúry.

V druhej polovici monografie sa profesor Plank zaoberal majetkovými vzťahmi medzi rodičmi a deťmi. Popri analýze zastupovania

¹⁸⁶ K tomu pozri novšiu štúdiu: HADERKA, J.: Historický význam sovietskych dekretů o manželství a rozvodu. In *Právník*, roč. 122, 1983, č. 9, s. 841-851 alebo staršiu: VIKTORY, N.: Sovietske rodinné právo a starostlivosť sovietskeho štátu o matku, dieťa a rodinu. In *Právny obzor*, roč. 35, 1952, č. 2, s. 115 a nasl.

¹⁸⁷ K modernému spracovaniu pozri: LACLAVÍKOVÁ, M.: *Formovanie úpravy majetkových vzťahov medzi manželmi (od vzniku uhorského štátu do prvej československej kodifikácie)*. Bratislava : Veda, 2010, s. 22.

¹⁸⁸ Profesor Plank ponúka rozsiahlu komparáciu. Napríklad: „*Tam, kde buržoázne právo nepripúšťa zmluvnú slobodu manželov pri usporiadaní ich majetkových vzťahov, je zákonný systém majetkových vzťahov upravený kogentnými právnymi predpismi. Takéto stanovisko je však v buržoáznom práve len výnimkou a vyskytuje sa ojedinele, napr. v niektorých štátoch Južnej Ameriky (Argentína, Paraguaj a Peru)*“. Pozri: PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*, s. 38.

¹⁸⁹ PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 66-67.

maloletých pri správe ich majetku, je podstatná časť výkladu venovaná inštitútu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom.¹⁹⁰

Nová právna úprava zdôrazňovala rovnoprávne postavenie oboch rodičov voči deťom, čo autor demonštroval aj na základe zavedenia inštitútu rodičovskej moci,¹⁹¹ ktorá nahrádzala dovtedy zaužívanú otcovskú moc.¹⁹² Rodičia sú povinní rovnakým dielom zabezpečovať deťom výživu. Plank oceňuje, že podľa zákona predstavuje v tomto smere určitý vklad aj osobná starostlivosť o výchovu dieťaťa alebo vedenie domácnosti. Dokonca pripúšťa, že osobný výkon týchto povinností je pre konkrétneho rodiča započítateľný aj v prípade, ak starostlivosť realizujú jeho príbuzní (napríklad starostlivosť starej matky z otcovej strany).¹⁹³ Zároveň upriamuje pozornosť na zrovnoprávnenie manželských a nemanželských detí v československom práve, pričom poukazuje na nedostatky predchádzajúcej právnej úpravy, v ktorej nemanželským deťom prislúchalo od otca právo len na alimenty, nie však na výkon rodičovských povinností.¹⁹⁴

Popri týchto témach sa venoval napríklad aj vyživovacej povinnosti detí voči rodičom, či majetkovým vzťahom medzi otcom a matkou dieťaťa, ktorí neboli manželmi. Monografia sa nezriedka zaoberá aj rôznymi procesnými aspektmi tejto problematiky, napríklad charakterizuje konanie o výživné pre dieťa, či konanie o určení, resp. zapretí otcovstva (v rámci kapitoly o subjektoch vyživovacej povinnosti voči deťom).

Jednotlivé state sú zamerané vyslovene prakticky, pričom na viacerých miestach Plank poukazuje na problematické otázky, približu-

---

¹⁹⁰ Téma vyživovacej povinnosti bola v československej odbornej literatúre spracovaná viac krát. Avšak jej povaha exponovanosť plne odôvodňuje. Ešte pred profesorom Plankom bola publikovaná monografia: PATSCHOVÁ, Z. – ORLICKÝ, R. – ŠTĚPINA, J.: *Výživovací povinnost podle zákona o právu rodinném*. Praha : Orbis, 1956, 311 s.; neskôr napríklad TĚŽKÁ, O.: *Výživovací povinnost*. Praha : Panorama, 1984, 293 s.

¹⁹¹ O rodičovskej moci napísal oveľa neskôr vynikajúcu štúdiu najmä: HADERKA, J.: K problematice institutu rodičovské moci. In *Právník*, roč. 110, 1971, č. 3, s. 183.

¹⁹² PLANK, K.: *Majetkovopravné vztáhy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 247-248.

¹⁹³ PLANK, K.: Tamtiež, s. 276.

¹⁹⁴ Právnu úpravu v období prvej československej republiky zachytáva napr. ŠAJMOVIČ, A.: Právne postavenie nemanželského dieťaťa. In FAJNOR, V. (ed.): *Právny obzor: orgán Právnickej jednoty*, roč. 8, 1925, s. 143 a nasl. Aj pokusy o unifikáciu občianskeho práva v priebehu trvania tzv. prvej republiky túto nerovnosť zachovávali [Pozri napr. dôvodovú správu k hlave *O právnim pomere medzi rodiči a deťmi nemanželskými*. In KAFKA, B. (ed.): *Právo rodinné: návrh subkomitétu pro revisi občanského zákoníka*. Praha: Nákladem ministerstva spravedlnosti, 1924, s. 116-119.] Odstránenie nerovnosti medzi manželskými a nemanželskými deťmi umožnilo až ust. § 11 ods. 2 Ústavy 9. mája (č. 150/1948 Zb.), ustanovujúc, že „pôvod dieťaťa nesmie byť na ujmu jeho právam.“ Pozri: PLANKOVÁ, O.: Víťazný február a vývoj rodinného práva v Československu. In *Acta Iuridica Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae: Zborník statí k Víťaznému februáru*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1977, s. 137.

je protichodné názory právnej vedy a praxe a snaží sa voči nim zaujať vlastný postoj.

Osobitne možno spomenúť napríklad polemiku ohľadom vstupu maloletého do Jednotného roľníckeho družstva (JRD) bez súhlasu rodičov alebo bez súhlasu súdu. Problém sa stával ešte komplikovanejším, ak maloletý vlastnil majetok, ktorý svojím vstupom odovzdával družstvu. Istý prúd sudcov zastával stanovisko, že schválenie súdu je v tomto prípade nutné vždy, ak vstupuje do družstva s majetkom, ináč postačuje schválenie rodičov.¹⁹⁵ Oproti sa v literatúre našiel názor, podľa ktorého vstup do družstva môže byť pre maloletého iba prospešný a preto na to nadobúda spôsobilosť od šiesteho roku veku, keď sa podľa § 12 Občianskeho zákonníka z roku 1950 stáva spôsobilým na vykonávanie právnych úkonov, ktoré sú mu výlučne na prospech.¹⁹⁶ Plank však odmieta podobný extenzívny výklad tohto ustanovenia a predostiera svoj vlastný pohľad na vec:

*„Na vstup maloletého, ktorý dovŕšil 16. rok svojho veku do JRD nie je potrebný ani súhlas zákonného zástupcu, ani súhlas súdu... Vstup do JRD nemá bezprostredných majetkovoprávnych dôsledkov a vplýva iba na voľnú povolania maloletého... maloletý, ktorý dovŕšil 15. rok svojho veku je sám spôsobilý uzatvárať pracovné zmluvy... Pokiaľ by však do družstva vstúpil maloletý starší než 16 ročný a vlastnil by majetok, ktorý nenadobudol vlastnou prácou (ktorý môže spravovať sám), potreboval by na odovzdanie svojho majetku ako súhlas zákonného zástupcu, tak aj súhlas súdu“.*¹⁹⁷

Politické záujmy však diktovali, aby sa vstupu maloletého do družstva nekládli prekážky tohto druhu, naopak, podobné rozhodnutia maloletých bolo nutné podporiť aj právnymi prostriedkami. Pod ťarchou ideologického nánosu a pod vplyvom názorov iných odborníkov Plank dospel k záveru, že na tento prípad treba v praxi aplikovať *vzorové stanovy JRD*, ktoré umožňovali, aby sa členom družstva stala aj osoba staršia ako 16 rokov.¹⁹⁸ Pokladá ich za špeciálny predpis, ktorý tomuto maloletému explicitne priznával podobné práva, preto súhlas

¹⁹⁵ DVOŘÁK, L. – ELIÁŠ, J. – FIALA, J. a KOL.: Některé otázky práva zemědělsko družstevního. In *Socialistická zákonnost: orgán Ministerstva spravedlnosti*, roč. 2, 1954, č. 5, s. 181-183.

¹⁹⁶ FÁBRY, V.: *Zemědělskodružstevní právo*. Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1956, s. 238-239.

¹⁹⁷ PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 257.

¹⁹⁸ Pojednava o tom čl. 9 ods. 1. Pozri: *Vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev prijaté 3. celoštátnym sjazdom JRD*. Bratislava: PPLH, 1957, 26 s.

zákonného zástupcu ani súdu nebude potrebný ani na samotný vstup do družstva ani na odovzdanie majetku, spojené so vstupom.¹⁹⁹

Načrtnutá diskusia je charakteristickým príkladom Plankovho úsilia o dôsledné riešenie otázok, ktoré nastolila právna prax. V tomto prípade bol dokonca konfrontovaný aj s vtedajšou neúprosnou spoločenskou realitou. Tým sa však okruh pútavého rozboru jednotlivých právnych problémov nekončí. Na pozadí jednoduchšej interpretácie zákonných ustanovení oboznamuje čitateľa s množstvom netradičných, avšak logických nejasností, ktoré aplikácia predpisu mohla do života priniesť.

Za zmienku stojí napríklad polemika o spôsobilosti maloletého uznať svoje vlastné otcovstvo bez súhlasu jeho zákonného zástupcu alebo dokonca súdu,²⁰⁰ resp. otázka, či rodičia môžu vzájomnou dohodou docieľiť spočinutie rodičovskej moci jedného z nich.²⁰¹ V rámci ustanovenia zákona o tom, že „výnos z majetku dieťaťa slúži na výživu a výchovu dieťaťa a jeho súrodencov,“²⁰² ďalej Plank analyzuje, či možno výnos použiť aj na výživu osvojenca rodičov tohto dieťaťa alebo nie.²⁰³

Zaoberá sa aj ďalšími problémami. Napriek odlišným názorom niektorých civilistov sa často nebojí formulovať ani vlastné stanovisko, napríklad v otázke, či sú obaja rodičia v pomere k deťom solidárni dlžníci rukou spoločnou a nerozdielnou.²⁰⁴ V rámci určenia subjektov vyživovacej povinnosti ďalej skúma začiatok plynutia lehoty generálneho prokurátora na podanie žaloby o zapretie otcovstva, pričom dodáva, že podľa jeho názoru „vznikne až zánikom zapieracieho práva oboch rodičov. K tomuto výsledku ma vedie jednak gramatický výklad... a jed-

¹⁹⁹ PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 258.

²⁰⁰ „...Ustanovenie vyžaduje schválenie konania rodičov vtedy, ak ide o vec, ktorá presahuje rámec obvyklého riadneho hospodárenia. Zákon tu teda nevyžaduje schválenie súdu v tom prípade, ak ide o vec osobného stavu, ako to robí v prípade poručníka... Hoci uznanie otcovstva má nevyhnutné majetkovoprávne dôsledky... ide tu predovšetkým o rozhodnutie osobného stavu maloletého dieťaťa...“ Pozri: PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*, s. 258-259.

²⁰¹ PLANK, K.: Tamtiež, s. 250.

²⁰² Ide o znenie § 58 ods. 2 zákona č. 265/1949 Sb. o rodinnom práve.

²⁰³ „...predsa len nemožno tvrdiť, že by sa osvojením stal osvojenec súrodencom osvojiteľových detí... Preto nemožno použiť výnos z majetku maloletého dieťaťa, ktoré je spoločne vychovávané s osvojencom svojho rodiča, na výchovu a výživu osvojenca... Nevplývalo by to dobre na ich spoločnú výchovu a preto budú rodičia povinní zo svojho majetku viac prispievať na výživu a výchovu, ktorá nemôže byť krytá z výnosu majetku“. PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 263.

²⁰⁴ PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 274. V tejto súvislosti predniesol opačný názor napr.: VESELÝ, V.: Je povinnosť rodičov živiť nezletilé dieťa obligáciou k ruce spoločnej a nerozdielnej? In *Právnik: časopis pro právnú teóriu a právnú praxi*, roč. 89, 1950, č. 1, s. 26-27.

nak aj účel citovaného ustanovenia“.²⁰⁵ V predmetnej monografii profesor Plank poskytol čitateľovi vyčerpávajúci a pritom veľmi podnetný výklad o teoretických i praktických inštitútoch majetkového rodinného práva.

7.3 Právna úprava v oblasti bytov

Tzv. bytové právo „patrí k tým problémom občianskeho práva, ktoré popri vlastníckych otázkach najviac zaujímajú našich občanov. A je to pochopiteľné,“ hoci „právna úprava je dosť zložitá a pre občana, ktorý nepozná právo, bez potrebného výkladu ťažko pochopiteľná.“²⁰⁶

Profesor Plank navyše túto tému uchopil „chronologicky“ správne. Najprv sa zaoberal právnymi problémami výstavby bytov s osobitným dôrazom na stavebné bytové družstvá, ktoré podľa neho tvorili najefektívnejší spôsob bytovej výstavby. Týmito otázkami sa zaoberal vo vedeckej monografii „Členstvo v stavebnom bytovom družstve“.²⁰⁷ Na túto problematiku nadviazal v doktrínálnej publikácii o inštitúte osobného užívania bytov v rovnomennej publikácii, v ktorej už analyzoval samotné možnosti obývania bytov v socialistickej spoločnosti.²⁰⁸

7.4 Výskum právnej úpravy služieb v občianskom práve

Služby v občianskoprávnej úprave bola ďalšou vedeckou monografiou profesora Planka, ktorá sa zaoberala osobitnými záväzkovými vzťahmi v rámci štvrtej časti Občianskeho zákonníka. Kniha sa skladala zo všeobecnej a osobitnej časti. Prvá z nich obsahovala teoretické vymedzenie služieb v občianskom práve, ďalej poukázala na všeobecné náležitosti zmluvy o ich poskytnutí, vrátane rozpracovania teórie zodpovednosti za vady, za omeškanie a za škodu. V druhej časti publikácie sa čitateľ oboznamuje s právnym rámcom fungovania konkrétnych služieb (napr. predaja v obchode, požičiavania vecí, zhotovenia vecí na zákaz, opravu a úpravu vecí a iné). „Z tohoto rozdelení látky na obecnou a zvláštni část vyplývá i různá metoda zpracování jich obou. První, převážně teoretická část práce je zpracována synteticky... V druhé čas-

²⁰⁵ PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957, s. 286.

²⁰⁶ PLANK, K.: *Osobné užívanie bytov*. Bratislava : Obzor, 1967, s. 5.

²⁰⁷ PLANK, K.: *Členstvo v stavebnom bytovom družstve*. Bratislava : Osveta, 1961, s. 13-14.

²⁰⁸ Pozri k tomu aj recenziu: HRDLÍČKA, J.: Dr. Karol Plank, CSc.: Osobné užívanie bytov. In *Socialistická zákonnosť: časopis pro právní praxi*, roč. 16, 1968, č. 1, s. 44-48; ŠVESTKA, J.: K. Plank, Osobné užívanie bytov. In *Právník*, roč. 107, 1968, č. 4, s. 356-359.

tí... autor postupuje predovšetkým analyticky a vykláda jednotlivé služby na základe jejich právni úpravy v občanském zákoniku.²⁰⁹

Cieľom publikácie je podľa autora: „*podat' ucelený pohľad na právnu úpravu služieb... keďže právna úprava služieb je veľmi rozsiahla a v niektorých prípadoch aj značne podrobná. Pri výklade právnych predpisov upravujúcich ich poskytovanie vznikli viaceré právne problémy.*“²¹⁰ Monografia mohla čiastočne nadviazať na staršie spracovanie tejto problematiky Zdeňkem Kratochvílem,²¹¹ hoci v analýze jednotlivých právnych problémov ide Plank omnoho ďalej (porovnávaná kniha je ladená viac historicky a teoreticky, konkrétne druhy služieb analyzuje len okrajovo, čo naopak u Planka tvorí značnú časť celého diela).

Zrozumiteľný a ľahko čitateľný štýl Karola Planka je o to pozoruhodnejší, že sa z obsahového hľadiska zaoberá ťažko uchopiteľnou materiou.²¹² Slabosťou monografie z prísne vedeckého hľadiska je príliš široké poňatie matérie, kvôli čomu v určitých partiách autor preberá učebnicový štýl. Oproti iným jeho monografiám, ťažisko tohto diela nespočíva v identifikácii zložitých právnych problémov, ale do popredia vystupuje úsilie o čo najpresnejšie informovanie širokej verejnosti s exponovanou právnou úpravou služieb, teda obdoby záväzkových vzťahov v socialistickej spoločnosti. Napriek tomu sa aj v tejto publikácii nachádza viacero zaujímavých postrehov.

V monografii Plank dôsledne predstavil vymedzenie a systematicku služieb v socialistickej občianskej práve, pričom túto oblasť zaraďuje do rámca záväzkového práva ako celku. Túto problematiku často poníma nielen z právneho hľadiska, ale venuje sa aj ekonomickej teórii.²¹³ Napríklad poukazuje na to, že výpočet služieb vo vtedy platnom Občianskom zákonníku nereflektoval ich ekonomicke podstatu:

„*Proti vymedzeniu pojmu služieb v Občianskom zákonníku sa namieta, že ide o svojské vymedzenie, ktoré nezodpovedá ekonomicke-mu vymedzeniu služieb. Pochybnosti vyvoláva najmä zaradenie takých*

²⁰⁹ KNAPP, V.: K. Plank, Služby v občianskoprávnej úprave, Obzor, Bratislava, 1984. In *Právnik: teoretický časopis pro otázky státu a práva*, roč. 125, 1986, č. 2, s. 132.

²¹⁰ PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984, s. 7.

²¹¹ KRATOCHVÍL, Z.: *Služby v občanském právu*. Praha : Československá akademie věd, 1965, 259 s. Pozoruhodné je, že profesor Plank ani na jedinom mieste túto knihu necituje, hoci o tejto práci napísal pozitívnu recenziu (PLANK, K.: Zdeněk Kratochvíl, Služby v občanském právu, Praha, 1965. In *Právny obzor: Časopis Ústavu státu a práva Slovenskej akademie vied*, roč. 50, 1967, č. 1, s. 60-63). Ďalej, napríklad vôbec nereflektuje ani štúdiu: ELIÁŠ, J.: Služby v socialistickej občianskej práve. In *Právnik*, roč. 105, 1966, č. 9, s. 798-812.

²¹² Pozri aj recenziu: ZUKLÍNOVÁ, M.: K. Plank: Služby v občianskoprávnej úprave (Bratislava, Obzor, 1984). In *Socialistická zákonost: časopis pro právní praxi*, roč. 34, 1986, č. 1, s. 50-53.

²¹³ Na Plankovu monografiu neskôr nadviazala štúdia: KIRSTOVÁ, K.: Ekonomicke a právne podstata služieb. In *Právnik: teoretický časopis pro otázky státu a práva*, roč. 126, 1987, č. 6, s. 449 a nasl.

*právnych vzťahov do služieb, ktorých cieľom je prechod vlastníctva k určitému predmetu na občana (pri predaji v obchode)... Napokon proti koncepcii Občianskeho zákonníka sa namieta aj to, že zabezpečenie trvalého bývania formou odovzdania bytu do užívania občanovi je z ekonomického hľadiska typickou službou, avšak Občiansky zákonník právne vzťahy pri tom vznikajúce nekvalifikuje ako službu.*²¹⁴

Osobné užívanie bytov totiž Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v období socializmu zakotvil vo svojej – osobitnej – tretej časti, služby v štvrtej časti a piata časť obsahovala úpravu osobitných záväzkových vzťahov, ktoré sa uzatvárali medzi občanmi len príležitostne (patrila sem napr. kúpa a výmena, občianska výpomoc, obstaranie vecí iného). Určitý doplnok predstavovala šiesta časť, pojednávajúca o zodpovednosti za škodu.

Rozdiel medzi spomínanou štvrtou a piatou časťou Občianskeho zákonníka spočíval v tom, že subjektmi poskytovania služieb bola takmer vždy socialistická organizácia na jednej strane a občan na druhej, teda nie občania navzájom.²¹⁵ Iba výnimočne novela Občianskeho zákonníka č. 131/1982 Zb. umožnila poskytovanie tzv. doplnkových služieb medzi občanmi, ktoré sa viazali na drobné plnenia s povolením Národného výboru (remeselnícke práce, údržba, upratovacie služby, nosičské služby, prevozníctvo) alebo aj bez povolenia (napr. košíkárstvo).²¹⁶

Plank sa nevyhýba ani analýze pojmu služieb ako špecifického konštruktu záväzkových vzťahov v Občianskom zákonníku. Tento koncept komentuje:

„Každý občiansky zákonník pomenúva jednotlivé druhy záväzkov určitým spôsobom. Záväzky sú spravidla pomenované podľa názvu príslušnej zmluvy, na základe ktorej záväzok vzniká. Tak boli pomenované napr. záväzky v československom Občianskom zákonníku z roku 1950 a tak sú pomenované aj v niektorých občianskych zákonníkoch socialistických krajín. Náš platný Občiansky zákonník nepomenúva jednotlivé záväzky podľa zmluvy, na základe ktorej vznikajú, ale podľa predmetu plnenia... Preto jednotlivé druhy služieb sú pomenované ako predaj v obchode, požičiavanie vecí, a nie ako zmluva o predaji v obchode... z právnotechnického hľadiska je síce nezvyklé pomenovať

²¹⁴ PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984, s. 37-38.

²¹⁵ Služby sa poskytujú najmä na základe uzavretia zmluvy, len výnimočne na základe iných skutočností (napr. zastupovanie advokátom v trestnom konaní alebo zákonné poistenie zodpovednosti). Pozri: PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984, s. 46.

²¹⁶ Pozri Nariadenie vlády Slovenskej socialistickej republiky č. 158/1982 Zb. o poskytovaní služieb občanmi na základe povolenia národného výboru.

*záväzok podľa predmetu jeho plnenia, to však nie je nesprávne, pokiaľ, predmet plnenia vystihuje podstatu záväzku.*²¹⁷

K svojráznosti tejto úpravy mohlo prispieť aj to, že Občiansky zákonník klasifikoval celkom desať pomenovaných služieb. Prirodzene, popri nich bolo nutné poskytovať aj ďalšie, atypické služby. Tie sa spravovali režimom inominálnych zmlúv podľa ust. § 51 Občianskeho zákonníka, hoci v praxi často mohlo ísť aj o frekventované druhy služieb, na ktoré sa analogicky uplatňovali ustanovenia o ich najbližšom type (napr. na stravovacie služby platili predpisy o predaji v obchode, na holičstvá a kaderníctva zase normy o úprave vecí).

V ďalšom výklade sa autor detailne venoval náležitostiam zmluvy o poskytnutí služieb, spôsobom jej uzavretia, ale aj určeniu dôvodov jej absolútnej a relatívnej neplatnosti. Domnieva sa, že tieto zmluvy majú väčšinou charakter konsenzuálneho kontraktu, len zriedka totiž vystupuje do popredia moment odovzdania vecí (za reálnu pokladá najmä zmluvu o zriadení vkladového vzťahu, ale čiastočne aj predaj v samoobsluhu,²¹⁸ či v automate).²¹⁹ Tiež zdôrazňuje princíp neformálnosti, hoci v rámci dokazovania reklamačných nárokov poukazuje na dôležitosť zachovávanía písomných dokladov. Osobitne sa venoval fenoménu písomného potvrdenia objednávky, pričom podľa neho tento doklad nemožno zamieňať so zmluvou ako takou: „*vydanie písomného potvrdenia objednávky nepodmieňuje platnosť samej zmluvy, ale ide len o písomný prejav, ktorým sa potvrdzuje, že došlo k uzavretiu zmluvy... ak sa písomné potvrdenie objednávky nevydá, nesplní sa tým iba jedna zo zmluvných povinností, avšak zmluva je platná.*“²²⁰

Druhá časť tejto monografie sa zaoberala vymedzením konkrétnych druhov služieb, pričom autor dbal nielen o ich právnu analýzu, ale svoje výklady doplnil aj o teoretické vymedzenie a systematiku terminológie jednotlivých zmlúv. Konkrétne sa venoval týmto službám: predaju v obchode, požičiavaniu vecí, zhotoveniu vecí, opravy a úpravy vecí, obstarávateľským službám, ubytovacím službám, prepravným službám (preprave osôb a tovaru), peňažným službám a napokon úprave pomoci advokátskej organizácie. Právnu úpravu v Občianskom zákonníku pritom vždy obohacuje o detailný výklad súvisiacich právnych predpisov (napr. v rámci predaja v obchode možno spomenúť nielen zákon SNR č. 130/1981 Zb. o vnútornom obchode, ale napríklad aj vyhlášku Federálneho ministerstva zahraničného obchodu č. 8/1981 Zb. o odber-

²¹⁷ PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984, s. 30-31.

²¹⁸ K tomuto problému pozri neskoršiu štúdiu: KNAP, K.: K otázke právni povahy kupní smlouvy při prodeji v samoobsluhách. In *Socialistická zákonost*, roč. 30, 1982, č. 4, s. 198-204.

²¹⁹ PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984, s. 55.

²²⁰ PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984, s. 59.

ných poukazoch podniku zahraničného obchodu Tuzex, ktorá u pamätníkov môže vyvolávať určitú mieru nostalgie).

7.5 Výskum v oblasti poistného práva

V archíve fakulty sa zachovala zmienka, ktorá poukazuje na sformovanie vedeckých zámerov profesora Planka už v období prvej polovice šesťdesiatych rokov, keď sa stal vedúcim Katedry občianskeho a rodinného práva:

„V celoštátnom výskume chce Katedra preniknúť predovšetkým do oblasti služieb a poistného práva. O službách chystá katedra vedec-kú konferenciu, ktorá sa uskutoční v marci tohto roku, za spolupráce SAV a komisie SNR. Poistné vzťahy sa neskúmajú na žiadnom inom pracovisku v republike.“²²¹

Nastoleným témam ostal profesor Plank verný až do ich vedeckého vyčerpania. Najprv včlenil rozsiahlu kapitolu o poistení do svojej včasnejšej monografie o službách v občianskom práve.²²² Išlo o ucho-penie jednej množiny z celku, keďže v minulosti bolo poistenie upra-vené v štvrtej časti Občianskeho zákonníka z roku 1964 ako osobitný druh služieb. V období osemdesiatych rokov 20. storočia sa však profes-or Plank začal venovať výlučne výskumu poistných vzťahov a skôr publikovaný materiál neustále prepracovával a dopĺňal o nové časti. Tejto problematike napokon zasvätil viac, než celé desaťročie. Popri veľkému množstvu vedeckých článkov oblasti poistného práva, svoju dlhoročnú prácu zhrnul v doktrinálnej monografii *Poistenie občanov: právne problémy*.²²³

Analyzovaná téma bola sama o sebe originálna. Je zároveň dôka-zom o vysokej špecializácii autora, ktorý na 575 stranách dokázal spraco-vať teoretické i praktické aspekty poistenia, neraz nielen z právneho, ale aj ekonomického hľadiska.²²⁴ Možno sa stotožniť s konštatovaním v Predhovore, že: „v československej právnickej literatúre doteraz nevyšlo komplexné dielo, ktoré by obsiahlo celú právnu problematiku

²²¹ Archív Univerzity Komenského v Bratislave (Staré Grunty), fond: Právnická fakulta kartón 11, sign. AII/2. názov: 1963-1966. Zpráva o rozbo-re činnosti katedry občianskeho a rodinného práva.

²²² PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984, s. 402-441.

²²³ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, 575 s.

²²⁴ Impulz na spracovanie problematiky mu dali „*odborné články uverejňované najmä na strán-kach časopisu Poistný obzor, ktorých autormi sú zväčša pracovníci poisťovní, jednak iné, neu-verejnené materiály týkajúce sa poistenia občanov, ktoré som získal v Slovenskej štátnej pois-ťovní.*“ Pozri: PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 7.

*poistenia občanov. V ostatných socialistických štátoch by sme takýchto diel našli tiež poskromne.*²²⁵

Vedecká monografia sa člení na dve hlavné časti. Prvá z nich pozostáva zo siedmich kapitol (s. 9 – 137), ktoré bližšie analyzujú všeobecnú teóriu poistného práva (pojmem, funkcie a druhy poistenia, príslušná právna úprava, organizácia poisťovníctva v Československu, náležitosti poistnej zmluvy, charakteristika poistného vzťahu medzi občanom a poisťovňou, napokon súvislosť medzi poistením a zodpovednosťou za škody). Autor nás oboznamuje s monopolným postavením štátu v oblasti poisťovníctva a existenciou Českej štátnej poisťovne a Slovenskej štátnej poisťovne, ktoré od dôb federalizácie pôsobili na teritoriálnom princípe. V podmienkach socialistickej spoločnosti ďalej rozoberá ich ďalšiu organizáciu, vzájomnú koordináciu a dozor zo strany republikových ministerstiev financií.²²⁶

Pre vznik a trvanie poistných vzťahov však bola podstatná najmä úprava v Občianskom zákonníku (s prihliadnutím na všeobecné ustanovenia o službách a o právnych úkonoch).²²⁷ Jednotlivé ustanovenia vykonávali poistné podmienky, ktoré boli zverejnené vo forme vyhlášok národných ministerstiev financií.²²⁸ Vo vzťahu ku každému druhu poistenia (majetku, osôb a zodpovednosti za škodu) boli vydané osobitné poistné podmienky. Samotný poistný vzťah vznikal na základe podmienok určených v poistnej zmluve, pričom už vtedy bolo možné pozorovať fenomén „*standardných zmlúv, ktoré sú vytlačené na formulári*“.²²⁹ Ak zmluvu s poisťovňou uzatvárala socialistická organizácia, ich vzájomný pomer upravoval Hospodársky zákonník.

Prínos monografie sa však neobmedzoval len na strohý rozbor platnej právnej úpravy. Plankov výklad prechádza do úvah *de lege ferenda* a prináša opodstatnené návrhy na doplnenie či zmenu legislatívy.²³⁰ Zhodnotenie pozitív a nedostatkov recentného právneho stavu (na

²²⁵ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 7.

²²⁶ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 39-44. K organizácii poisťovníctva v období normalizácie bližšie pozri zákon č. 82/1966 Zb. o poisťovníctve v znení neskorších predpisov a literatúru: SCHELLE, K. – HRADEC, M.: *Historie právní úpravy pojišťovnictví*. Praha : Eurolex Bohemia, 2006, 122 s.

²²⁷ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 30-33.

²²⁸ Vyhláška Ministerstva financií ČSR č. 11/1983 Zb. o pojistných podmienkach pro pojištění majetku a vyhláška Ministerstva financií SSR č. 13/1983 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie majetku, ďalej napríklad Vyhláška Ministerstva financií č. 49/1964 Zb. o poistných podmienkach pre poistenie osôb a Vyhláška Ministerstva financií SSR č. 56/1979 Zb. v znení neskorších predpisov.

²²⁹ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 38.

²³⁰ Posudok Katedry občianskeho a rodinného práva PF UK z 22. januára 1990, s. 3. Archív Právnickej fakulty Univerzity Komenského (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

pozadí veľmi precízneho výkladu) je jedným z kľúčových pilierov tejto publikácie. Už pri rámcovej analýze ustanovení Občianskeho zákonníka profesor Plank predložil celý súbor návrhov, ktoré v ďalších stadiách knihy podrobuje analýze:

„V Občianskom zákonníku chýba najmä vymedzenie poistnej zmluvy a jej esenciálnych obsahových náležitostí, vymedzenie poistnej udalosti, presnejšia úprava poistnej zmluvy uzavretej v prospech tretieho, najmä v súvislosti s poskytnutím súhlasu tretej osoby s poistnou zmluvou. Občiansky zákonník neupravuje poistenie spoluvlastníkov a bezpodielových spoluvlastníkov – manželov... V Občianskom zákonníku chýba tiež úprava o povinnom zmluvnom poistení a o možnosti dodatočnej jednostrannej úpravy niektorých zvýhodnení poskytnutých poisťovňou... V Občianskom zákonníku nie je jednoznačne vyjadrený zákaz kumulácie plnení poisťovne a plnením zodpovednostného subjektu pri poistení majetku. V Občianskom zákonníku chýba aj podrobnejšia úprava tzv. hromadných zmlúv, ktoré socialistické organizácie uzavierajú s poisťovňou v prospech viacerých občanov... V Občianskom zákonníku chýba úprava vzájomného vzťahu medzi poistnou zmluvou a tzv. poisťou, ktorú spomínajú iba poistné podmienky pre poistenie osôb. Chýbajú tiež ustanovenia o možnosti dodatočnej zmeny poistnej zmluvy... V Občianskom zákonníku chýbajú ustanovenia vymedzujúce tzv. združené poistenie, hoci v praxi sa vyskytuje veľmi často. V Občianskom zákonníku chýbajú aj ustanovenia, podľa ktorých sa plnenie poisťovne vylučuje v prípade úmyselného privodenia poistnej udalosti samým poisteným...“²³¹

Zhrnutie uvedených nedostatkov je vytýčením grandiózneho programu na zdokonalenie právnej úpravy, ktoré ovplyvňuje zameranie celej monografie. V ďalšom výklade autor poukazuje na teoretické i praktické problémy, ktoré vznikajú v rámci poistných vzťahov, pričom každá z vyššie uvedených pripomienok predstavuje jedno z ním ponúkaných riešení. Autor ich predkladá po detailnej analýze, čo možno preukázať na nasledujúcich príkladoch.

Napríklad, napriek tomu, že poistná zmluva bola v Občianskom zákonníku zakotvená ako druh pomenovaného kontraktu, zákon paradoxne nevymedzoval jej esenciálne obsahové náležitosti, ktorými podľa Planka sú určenie (1) dotknutých osôb, (2) predmetu poistenia, (3) poistnej udalosti a (4) výšky poistného. Kritizoval tiež nejasnú povahu Občianskeho zákonníka a poistných podmienok z hľadiska kogentnosti a dispozitívnosti ich ustanovení.²³²

²³¹ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 35.

²³² PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 107-108.

Usiluje sa vymedziť pojem „poistnej udalosti“, pričom skúma, či pod ňou možno chápať skôr objektívne náhodné udalosti (živelné katastrofy) a subjektívne náhodné skutočnosti (škoda, spôsobená treťou osobou) alebo poistnú udalosť predstavuje skôr samotný následok týchto udalostí a skutočností, teda môžeme pod týmto výrazom chápať vzniknutú ujmu, škodu. Dospieva k záveru, že na vznik poistnej udalosti je potrebná kumulácia oboch týchto prvkov, hoci právo na plnenie prirodzene nastáva až samotným vznikom škody. Predmetné stanovisko zasadzuje do praxe, keď skúma existenciu práva na plnenie z poistovne v prípade, ak poistenie vzniklo až po vyskytnutí sa náhodnej udalosti, ale pred vznikom škody, resp. v tomto prechodnom momente zaniklo.²³³

Podobne jeho úvahy možno demonštrovať na existencii termínu „poistka“, ktorý bol frekventovaný len v právnej praxi. Mala by predstavovať potvrdenie o uzavretí poistnej zmluvy. Plank sa však dovoľáva toho, že v československom práve ide len o jej rovnopis. Tento fenomén je pozostatkom prvorepublikovej právnej úpravy, kedy poistka mohla slúžiť ako cenný papier. Vzhľadom na písomnú formu poistnej zmluvy vo vtedajšom československom práve však nemá takéto potvrdenie žiaden význam.²³⁴

Napokon sa prihovára za zakotvenie osobitnej zmluvy o združenom poistení, v praxi často zaužívanej, ktorá vo svojej podstate predstavovala poistnú zmluvu, znejúcu na viaceré, resp. kombinované predmety poistenia (tzv. kasko, teda havarijné poistenie znejúce na poistenie motorového vozidla i úrazové poistenie cestujúcich).²³⁵ Od toho je potrebné odlíšiť poistnú zmluvu uzavretú v prospech tretieho, ktorá sa riadi ustanovením § 50 Občianskeho zákonníka z roku 1964 a vyžaduje súhlas tretej osoby so zmluvou: „*Je žiaduce, aby sa v praxi poistovní pri uzavieraní poistných zmlúv v prospech tretieho rešpektovalo ustanovenie § 50 ods. 3 OZ, ktoré vyžaduje súhlas tretieho s poistnou zmluvou. Tam, kde je možné vyžiadať si súhlas už pri uzavieraní zmluvy, treba sa o to pokúsiť.*“²³⁶

Popri týchto otázkach však poukazuje aj na rozmanité problémy právnej praxe, napríklad na formulárový charakter poistných zmlúv,

---

²³³ PLANK, K.: *Poistenie občanov*, s. 69-72: „Ak je však medzi objektívnou udalosťou alebo subjektívnou skutočnosťou spôsobujúcou škodu na majetku alebo škodu na zdraví, a následkom, ktorý nastal, určitý časový rozdiel (a ten môže byť pomerne veľký) vzniká dilema, čo vlastne treba z hľadiska poistenia považovať za rozhodujúcu udalosť, či príčinu, ktorá viedla k určitému následku, alebo až objavenie sa samého následku.“

²³⁴ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 103-105.

²³⁵ PLANK, K.: *Tamtiež*, s. 81-82.

²³⁶ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. s. 84.

pričom podľa jeho názoru by po zohľadnení kontraktáčnej povinnosti socialistickej poisťovne, občan mal právo aj na uzavretie individuálnej poistnej zmluvy, ak tento úkon bude v súlade s poistnými podmienkami.²³⁷ Poukazuje tiež na zásadný problém v rámci uzatvárania poistných zmlúv medzi poisťovňou a socialistickou organizáciou, kedy sa kontrahentom povoľuje odchyliť od všetkých ustanovení Občianskeho zákonníka, ak to vyžadovala povaha a účel poistenia, pričom profesor Plank sa pýta, kto má posudzovať naplnenie tohto kritéria v konkrétnom prípade a skúma, či sa je občan povinný podriaďovať voči takejto (spravidla vo vzťahu k jeho povinnostiam sprísnenej) zmluve.²³⁸

Na stránkach monografie formuloval aj závery pre rozvoj teórie poistenia a poistného práva.²³⁹ Spočívajú v identifikácii funkcií poistenia. Profesor Plank sa zároveň usiluje zistiť, akým spôsobom možno zabrániť ochabnutiu pozornosti občanov a tým ich ochrániť pred vznikom škôd, keďže istota poistného plnenia môže negatívne vplývať na ich ochotu vo vzťahu k dobrovoľnému dodržiavaniu preventívnych povinností. Východiskom z tohto stavu môžu byť poistné výluky, či forma regresu poisťovne od poisteného.

Druhá časť monografie sa skladá zo štyroch kapitol, ktoré sú venované podrobným výkladom o konkrétnych druhoch poistenia. Ide o poistenie majetku, poistenie osôb, poistenie zodpovednosti za škodu a zákonné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené pri prevádzke motorových vozidiel.

V roku 1990 túto vedeckú monografiu Karol Plank predložil ako podklad pre udelenie doktorátu vied na Právnickej fakulte Univerzity Komenského. Oponentmi bola vo všeobecnosti prijatá veľmi kladne. Za jej ťažisko považovali najmä dômyselnú analýzu vzťahu medzi zodpovednosťou a poistením, pričom v tejto súvislosti tiež ocenili podchytenie súvislosti medzi preventívnym správaním občanov na jednej strane a poistením na tej druhej. V tomto zmysle akademik Knapp „*vyzdvihol autorovu snahu objasniť vzťah poistenia a zodpovednosti za škodu*“, doktorka Ovečková zhodne „*ocenila skutočnosť, že práca sa venuje vzťahu zodpovednosti a poistenia a to nielen v rovine všeobecne teoretickej, ale rozoberá tento vzťah aj pri jednotlivých formách poiste-*

²³⁷ „*V praxi prevládajú prípady, v ktorých návrh na uzavretie poistnej zmluvy vypracúva poisťovňa a občan ho prijíma. Táto prax platí napriek tomu, že iniciatíva na uzavretie poistnej zmluvy vychádza spravidla zo strany budúceho poistníka...*“ PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 95-96.

²³⁸ „*Je problematické, či takto široko chápaná zmluvná voľnosť pri uzavieraní zmlúv medzi organizáciami a poisťovňou v prospech občana je opodstatnená a potrebná...*“ Pozri: PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989, s. 85-86.

²³⁹ Správa o návrhu na udelenie vedeckej hodnosti z 9. 1. 1991. Archív Právnickej fakulty Univerzity Komenského (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

nia“.²⁴⁰ Len profesor Lazar vzniesol námietku, že vedecká monografia ako podklad doktorskej dizertácie neposkytovala dostatočné zhrnutie vedeckých výsledkov v jej závere, pričom podotkol, že „je vhodné, aby práce tohto druhu vyúsťovali do záveru, kde má autor možnosť v koncentrovanej podobe zhrnúť nové vedecké poznatky, ku ktorým dospel.“²⁴¹ Vedecká monografia naozaj neobsahovala záver vo formálnom zmysle, ale nemožno opomenúť, že podstata a výsledky výskumu boli zhrnuté v jadre práce.

Na záver možno zvýrazniť, že svojím záujmom o poisťné právo profesor Plank podnietil aj mladších kolegov. Napríklad doktor Imrich Fekete aj po štyridsiatich rokoch spomínal na konzultácie s profesorom Plankom, ktoré sa týkali ich spoločného záujmu o poisťné právo.²⁴² V tomto zmysle možno hovoriť aj o akýchsi zárodkoch školy poisťného práva na Slovensku.

Záver

Profesor Karol Plank nastúpil na Právnickú fakultu Univerzity Komenského v roku 1950 a pôsobil na nej celé štyri desaťročia. Venoval sa najmä občianskemu právu, hoci jeho obzor zasahoval najmä v mladších rokoch aj do sféry rodinného či roľnícko-družstevného práva. V roku 1959 sa habilitoval na základe obhajoby monografie o dedičskom práve, ktorá predkladala inovatívne závery vo vzťahu k absolútnej neplatnosti testamentu pri vynechaní neopomenuteľných dedičov. Od roku 1963 zastával funkciu vedúceho Katedry občianskeho a rodinného práva. Za dekana Právnickej fakulty Univerzity Komenského bol zvolený v roku 1964 na trojročné funkčné obdobie. Na tomto poste presadzoval ambiciózny program modernizácie právnickej výučby a v oblasti medzinárodnej spolupráce sa pokúšal napriek železnej opone nadviazať kontakt s tak blízkou a predsa len tak vzdialenou, Právnickou fakultou Viedenskej univerzity. V rámci posledného vzopätia demokratických síl po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy bol v roku 1969 zvolený do funkcie prorektora Univerzity Komenského.

V roku 1970 však do jeho života zasiahlo obdobie normalizácie, ktoré nemilosrdne postihlo jeho statočné postoje, spojené s odsúdením

---

²⁴⁰ Zápisknica z priebehu obhajoby doktorskej dizertačnej práce z 7. 1. 1990. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

²⁴¹ Posudok Katedry občianskeho a rodinného práva PF UK z 22. januára 1990, s. 2. Archív PF UK (Šafárikovo nám.), osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.

²⁴² FEKETE, I.: Pojmové znaky poisťnej zmluvy a jej miesto v zmluvnom systéme. In VOJČÍK, P. (ed.): *Košické dni súkromného práva II*. Košice: Právnická fakulta UPJŠ, 2018, s. 38.

invázie vojsk Varšavskej zmluvy do Československa a kritiku vtedajšej politiky Komunistickej strany. Ešte v tom istom roku bol odvolaný nielen z pozície prorektora, ale aj vedúceho katedry. Odvtedy musel neustále bojovať so sťažnými podmienkami pre publikovanie.

Jeho práca sa však nespájala len s úctyhodným vedeckým a pedagogickým pôsobením na akademickej pôde. Po Nežnej revolúcii sa dokázal presadiť aj v praxi, ktorá si ho sama vyžiadala. Bol prvým predsedom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. V roku 1990 predsedal tzv. Plankovej komisii pre prípravu Ústavy Slovenskej republiky a v ďalšej komisii pod vedením akademika Čiča z roku 1992 bol jedným z jej kľúčových spoluautorov. Svojou prácou položil základy pre rekodifikačné úsilie v oblasti súčasného súkromného práva. Spojil teóriu občianskeho práva s reálnou praxou, čo dokazujú aj mnohé živé témy jeho článkov. Okrem práva a fakulty mal len jedinú osobnú vášeň: vážnu hudbu, ktorá jeho život zrejme naplnila vyžarujúcou harmóniou a dokonalosťou súzvukov aj v oblasti právnej vedy.

Jeho práca neostala bez povšimnutia. Prezident Slovenskej republiky, Ivan Gašparovič, vyznamenal Karola Planka Pribinovým krížom I. triedy *in memoriam* za významné zásluhy o hospodársky a sociálny rozvoj Slovenskej republiky v oblasti tvorby a aplikácie nového právneho poriadku na Slovensku.²⁴³ Z mnohých ďalších ocenení jeho vedeckej tvorby možno spomenúť striebornú medailu Antonína Randu, ktorú mu v roku 1994 udelila Jednota Českých právnikov.²⁴⁴

Zoznam použitých zdrojov

1. Archívne zdroje

Archív Univerzity Komenského v Bratislave (Staré Grunty)

- osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.
- fond: Právnická fakulta kartón 11, sign. AII/2, názov: 1963-1966.
- fond: Právnickej fakulty, sign. AIII/3, kartón 17, názov: 1956-64.
- fond: Právnická fakulta, sign. AIII/3, kartón 32, názov: 1952-1959.

---

²⁴³ PUKANCOVÁ, S.: Tradícia pokračuje. In *De iure: informačný občasník Najvyššieho súdu*, roč. 2, 2017, č. 2, s. 37.

²⁴⁴ CIRÁK, J.: K životnému jubileu 80. nedožitého narodenín profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 90, 2007, č. 6, s. 577.

Archív Právnickej fakulty Univerzity Komenského (Šafárikovo nám.)

- osobné spisy zamestnancov: Karol Plank.
- osobné spisy zamestnancov: Jozef Prusák.
- osobné spisy zamestnancov: Ladislav Schubert.
- spisová agenda Katedry dejín štátu a práva 1976-1980 (neutriedené)

Archív Právnickej fakulty Univerzity Komenského (Staré Grunty)

- Oľga Planková – Fidranská – osobní svazek aspiranta.

Archiv Akademie věd ČR

- Názov: Výchova vedeckých pracovníků – Ústav státu a práva ČSAV (1955-1972), zložka: Karol Plank, inv. 708/3, sign. 55, kartón 48.

Archív Ústavu pamäti národa

- pozorovací vyšetrovací svazek č. T-414 (Karol Plank).

2. Požitá literatúra

2.1 Monografie a učebnice

1. BLÁHOVÁ, K. (ed.): *O psaní dějin: teoretické a metodologické problémy*. Praha : Academia, 2007. 229 s. ISBN 978-80-200-1544-0.
2. BRÖSTL, A.: *Ústavné právo Slovenskej republiky*. 2. vydanie. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013. 423 s. ISBN 978-80-7380-433-6.
3. CSÁDER, V. – KUKUROVÁ, E. – PAVLÍKOVÁ, E.: *História a súčasnosť Univerzity Komenského v Bratislave 1919-2000*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2000. 98 s. ISBN 80-968419-0-4.
4. FÁBRY, V.: *Zemědělskodružstevní právo*. Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1956. 509 s.
5. CHOVANEC, J. (ed.): *Desať rokov slovenskej štátnosti, zákonodarstva a jeho perspektívy*. Bratislava : Nadácia Karola Planka, 2004. 192 s. ISBN 80-968898-1-8.
6. CHOVANEC, J. (ed.): *Európska únia v kontexte s právnym systémom Slovenskej republiky*. Bratislava : Nadácia, Karola Planka, 2005. 230 s. ISBN 80-968898-2-6.
7. KAFKA, B. (ed.): *Právo rodinné: návrh subkomitétu pro revisi občanského zákoníka*. Praha : Nákladem ministerstva spravedlnosti, 1924. 145 s.

8. KNAPPEK, Ľ. (eds.): *Sbírka zákonů a nařízení pro Universitu Komenského. Část druhá: Studijní předpisy obecné*. Bratislava : Nákladem University Komenského, 1933. 266 s.
9. KRATOCHVÍL, Z.: *Služby v občanském právu*. Praha : Československá akademie věd, 1965. 259 s.
10. KRČMÁŘ, J.: *Právo občanské V.: Právo dědické*. Praha: Všehrd, 1928. 127 s.
11. LACLAVÍKOVÁ, M.: *Formovanie úpravy majetkových vzťahov medzi manželmi (od vzniku uhorského štátu do prvej československej kodifikácie)*. Bratislava : Veda, 2010. 321 s. ISBN 978-80-224-1142-4.
12. LUBY, Š.: *Dejiny súkromného práva na Slovensku*. Bratislava : Iura edition, 2002. 626 s. ISBN 80-89047-48-3.
13. MAYR, R.: *Soustava občanského práva: právo dědické*. Brno : Barvič & Novotný, 1927. 143 s.
14. MEŠKO, D. (ed.): *95 rokov Univerzity Komenského (Vivat Academia)*. Bratislava : Univerzita Komenského, 2014. 270 s. ISBN 978-80-223-3692-5.
15. PALÚŠ, I. a KOL. (eds.): *10. rokov Právnickej fakulty P. J. Šafárika*. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 1983. 59 s.
16. PATSCHOVÁ, Z. – ORLICKÝ, R. – ŠTĚPINA, J.: *Výživovací povinnost podle zákona o právu rodinném*. Praha : Orbis, 1956, 311 s.
17. PETRÁČKOVÁ, V. a KOL.: *Akademický slovník cizích slov*. I. díl (A – K). Praha : Academia, 1995. 445 s. ISBN 80-200-0497-1.
18. PLANK, J.: *Vývojová patológia niektorých metabolicky dôležitých orgánov novorodenca*. Martin : Lekárska fakulta Univerzity Komenského, 1983. 174 s.
19. PLANK, K.: *Dedičské právo*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1954. 178 s.
20. PLANK, K.: *Majetkovoprávne vzťahy v rodine*. Bratislava : Slovenské vydavateľstvo politickej literatúry, 1957. 414 s.
21. PLANK, K.: *Členstvo v stavebnom bytovom družstve*. Bratislava : Osveta, 1961. 156 s.
22. PLANK, K. – KNAPP, V. a KOL.: *Učebnice československého občanského práva: vysokoškolská učebnice*. Praha : Orbis, 1965, 458 + 571 s. (dve zväzky).
23. PLANK, K.: *Osobné užívanie bytov*. Bratislava : Obzor, 1967. 283 s.
24. PLANK, K.: *Služby v občianskoprávnej úprave*. Bratislava : Obzor, 1984. 456 s.
25. PLANK, K.: *Poistenie občanov: právne problémy*. Bratislava : Obzor, 1989. 575 s.
26. PLANKOVÁ, O.: *Rozvod manželstva v československom práve*. Bratislava : Osveta, 1964. 204 s.

27. PLANKOVÁ, O.: *Spoločné majetkové práva manželov*. Bratislava : Obzor, 1968. 168 s. PLANKOVÁ, O.: *Osvojenie dieťaťa*. Bratislava : Obzor, 1979. 259 s.
28. RYCHLÍK, J.: *Rozpad Československa: česko-slovenské vzťahy 1989-1992*. Bratislava : Academic Electronic Press, 2002. 457 s. ISBN 80-88880-02-5.
29. SCHELLE, K. – HRADEC, M.: *Historie právní úpravy pojišťovníctví*. Praha : Eurolex Bohemia, 2006, 122 s. ISBN 80-86861-52-X.
30. TĚŽKÁ, O.: *Výživovací povinnost*. Praha : Panorama, 1984, 293 s.
31. VIETOR, M. (ed.): *Univerzita Komenského v Bratislave 1945-1955*. Bratislava : Univerzita Komenského, 1957. 753 s.
32. VLKOVÁ, E. (ed.): *Výmožiteľnosť práva v podmienkach Slovenskej republiky: 1. právnické dni Karola Planka*. Bratislava : Nadácia Karola Planka, 2003, 217 s. ISBN 80-968898-0-X.
33. VLKOVÁ, E. (ed.): *Právnicki na Univerzite Komenského v Bratislave: 85 rokov činnosti Právnickej fakulty (1921-2006)*. Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského, 2006. 344 s. ISBN 80-7160-218-3.
34. *Vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev prijaté 3. celoštátnym sjazdom JRD*. Bratislava: PPLH, 1957. 26 s.

2.2 Články v periodických a neperiodických publikáciách

1. BAJCURA, A.: Bleskové interview. In *Naša Univerzita*, roč. 12, 1966, č. 15 (apríl 1966), s. 1.
2. BĚBR, R.: Některé problémy dědického práva z hlediska přípravy nového občanského zákoníka. In *Socialistická zákonnost*, roč. 9, 1961, č. 7, s. 408-413.
3. BEŇA, J.: Právnické fakulty v ČSR a v ČSSR (príspevok k dejinám). In MOSNÝ, P. a KOL. (eds.): *Acta iuridica Cassoviensia 23*. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 2000, s. 352-369. ISBN 80-7097-393-5.
4. BEŇA, J.: Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě. In SCHELLE, K. a KOL. (eds.): *Encyklopedie českých právních dějin*. 5. svazek: Pa-Právní. Plzeň : Aleš Čeněk, 2016, s. 868-912. ISBN 978-80-7380-638-5.
5. BLAHO, P.: Za prof. Karolom Plankom, DrSc. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 80, 1997, č. 4, s. 466-467. ISSN 0032-6984.
6. CAPANDOVÁ, P.: Základná charakteristika socialistického občianskeho práva v Československej socialistickej republike po februári 1948. In *Acta facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae*, roč. 38, 2019, č. 2, s. 38-53. ISSN 1336-6912.
7. CIBULKA, Ľ.: K príprave Ústavy SR. In *Naša Univerzita: Spravodaj Univerzity Komenského*, roč. 38, 1991, č. 3 (november 1991), s. 5

8. CIRÁK, J.: K životnému jubileu 80. nedožitých narodenín profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 90, 2007, č. 6, s. 574-577. ISSN 0032-6984.
9. CIRÁK, J.: K životnému jubileu nedožitých 80. narodenín profesora Karola Planka. In FOGAŠ, L. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 17-21. ISBN 978-80-7160-280-4.
10. CÚTH, J.: Profesor Dr. Ján Tomko, CSc., 50-ročný. In *Právny obzor*, roč. 55, 1972, č. 4, s. 336-340.
11. DULAK, A.: Druhé Právnické dni Karola Planka (správa z konferencie). In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 87, 2004, č. 2, s. 183-185. ISSN 0032-6984.
12. DVOŘÁK, L. – ELIÁŠ, J. – FIALA, J. a KOL.: Některé otázky práva zemědělsko družstevního. In *Socialistická zákonnost: orgán Ministerstva spravedlnosti*, roč. 2, 1954, č. 5, s. 181-183.
13. ELIÁŠ, J.: Služby v socialistickém občanském právu. In *Právník*, roč. 105, 1966, č. 9, s. 798-812.
14. FEKETE, I.: Pojmové znaky poistnej zmluvy a jej miesto v zmluvnom systéme. In VOJČÍK, P. (ed.): *Košické dni súkromného práva II*. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 2018, s. 38-55. ISBN 978-80-8129-088-6.
15. FOGAŠ, L. – MAZÁK, J.: Rekodifikácia súkromného práva (stav, perspektívy, východiská). In *Právny obzor*, roč. 82, 1999, č. 3, s. 193-204. ISSN 0032-6984.
16. FOGAŠ, L.: Slovo na úvod. In FOGAŠ, L. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 7-10. ISBN 978-80-7160-280-4.
17. GANDŽALOVÁ, D.: Dedičské právo, včera, dnes a zajtra. In FOGAŠ, L. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 145-158. ISBN 978-80-7160-280-4.
18. GREGOR, M. – BELEŠ, A.: Sedemdesiate roky 20. storočia na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. In *Historia et theoria iuris*, roč. 11, 2019, č. 3, s. 6-48. ISSN 1338-0753.
19. GYÖRGY, Š.: Návšteva z Viedne. In *Naša Univerzita*, roč. 11, 1965, č. 7-8 (december 1965), s. 2.
20. HADERKA, J.: K problematice institutu rodičovské moci. In *Právník*, roč. 110, 1971, č. 3, s. 183-192.
21. HADERKA, J.: Historický význam sovětských dekretů o manželství a rozvodu. In *Právník*, roč. 122, 1983, č. 9, s. 841-851.
22. HRDLIČKA, J.: Dr. Karol Plank, CSc.: Osobné užívanie bytov. In *Socialistická zákonnost: časopis pro právní praxi*, roč. 16, 1968, č. 1, s. 44-48.

23. CHODĚRA, O.: Závěť jako projev vůle zůstavitele. In *Právník: Teoretický časopis pro otázky státu a práva*, roč. 123, 1984, č. 5, s. 438-449.
24. CHOVANEC, J. – ČIČ, M.: Ústavný vývoj Česko-Slovenska do prijatia Ústavy Slovenskej republiky. In ČIČ M. a KOL.: *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Martin: Matica Slovenská, 1997, s. 13-41. ISBN 80-7090-444-5.
25. KIRSTOVÁ, K.: Ekonomická a právna podstata služieb. In *Právník: teoretický časopis pro otázky státu a práva*, roč. 126, 1987, č. 6, s. 449-461.
26. KNAP, K.: K otázce právní povahy kupní smlouvy při prodeji v samoobsluhách. In *Socialistická zákonnost*, roč. 30, 1982, č. 4, s. 198-204.
27. KNAPP, V.: K. Plank, Služby v občianskoprávnej úprave, Obzor, Bratislava, 1984. In *Právník: teoretický časopis pro otázky státu a práva*, roč. 125, 1986, č. 2, s. 132.
28. LENTZE, H.: Host'ovská prednáška dekana Právnickej fakulty UK vo Viedni. (Preložil Ľ. B.). In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 49, 1966, č. 7, s. 673.
29. LUBY, Š.: Plank, Karol. DEDIČSKÉ PRÁVO, Bratislava, 1954. Strán 180. In *Právny obzor*, roč. 38, 1955, č. 3, s. 187-188.
30. LUBY, Š.: Karol Plank: Majetkoprávne vzťahy v rodine. In *Právník*, roč. 97, 1958, č. 6, s. 548-549.
31. LUBY, Š.: Šesťsto rokov Právnickej fakulty a Univerzity v Pécsi. In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 51, 1968, č. 1, s. 75-76.
32. LYSÝ, M.: „Napokon aj tí, čo majú ženy, nech sú, akoby nemali“: Inštitút manželstva vo vrstvách stredovekých noriem. In *Reflexie dejín v práve (Historia et Theoria iuris, supplement.)*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2019, s. 25-38. ISSN 1338-0753.
33. LYSÝ, M.: Ústavní návrhy slovenských politických stran (1990-1992). In SCHLLE, K. – TAUCHEN, J. (eds.): *Encyklopedie českých právních dějin*. Svazek 19 (v tlači).
34. PLANK, K.: Šírenie znalostí o štáte a práve. In *Právny obzor*, roč. 35, 1952, č. 7, s. 613-620.
35. PLANK, K.: Niekoľko pripomienok k návrhu vzorových stanov JRD. In *Právny obzor*, roč. 36, 1953, č. 1, s. 49-59.
36. PLANK, K.: Úprava manželstva v novom maďarskom zákone o manželstve, rodine a poručníctve. In *Právnické štúdie: Časopis Slovenskej akadémie vied*, roč. 2, 1954, č. 2, s. 323-360.
37. PLANK, K.: Zánik členstva JRD a jeho majetkovoprávne následky. In *Právny obzor*, roč. 37, 1954, č. 4, s. 265-279.
38. PLANK, K.: K pojmu poľnohospodárskeho podniku podľa zák. č. 139/1947 Zb. In *Právny obzor*, roč. 39, 1956, č. 2, s. 102-109.

39. PLANK, K.: II. pracovná konferencia občianskeho práva. In *Právny obzor*, roč. 40, 1957, č. 4, s. 253-256.
40. PLANK, K.: Právnická fakulta – výzvy. In *Náša Univerzita*, roč. 10, 1965, č. 17-18 (máj 1965), s. 3.
41. PLANK, K.: Zdeněk Kratochvíl, Služby v občanském právu, Praha, 1965. In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 50, 1967, č. 1, s. 60-63.
42. PLANK, K.: Nové štátoprávne usporiadanie v praxi. In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 52, 1969, č. 1, s. 3-9.
43. PLANK, K.: Blahoželáme akademikovi Š. Lubymu k významnému životnému jubileu. In *Právny obzor*, roč. 52, 1969, č. 10, s. 917-924.
44. PLANK, K.: Akademik Štefan Luby, veľký československý civilista, šesťdesiatročný. In *Právnické štúdie 17: Akademik Štefan Luby šesťdesiatročný*. Bratislava : Vydavateľstvo SAV, 1969, s. 674-687.
45. PLANK, K. – PROCHOTSKÝ, F. – FEKETE, I.: Basic Trends of Development of the Liability System in the Czechoslovak Law. In *Insurance confronted by the changing notion of liability*. Budapest : AIDA, 1986, s. 291-318.
46. PLANKOVÁ, O.: Prednáška profesora Viedenskej univerzity na Právnickej fakulte UK v Bratislave. In *Právny obzor: Časopis Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied*, roč. 50, 1967, č. 5, s. 464.
47. PLANKOVÁ, O.: Víťazný február a vývoj rodinného práva v Československu. In *Acta Iuridica Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae: Zborník statí k Víťaznému februáru*. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1977, s. 137.135-147.
48. RÁTH, A.: Práva medzi mužom a ženou v Uhorsku. In *Sborník věd právnických a státních*, roč. 6. Praha : Bursík & Kohout, 1906, s. 167-195.
49. ŠAJMOVIČ, A.: Právne postavenie nemanželského dieťaťa. In FAJNOR, V. (ed.): *Právny obzor: orgán Právnickej jednoty*, roč. 8, 1925, s. 143-148.
50. ŠVESTKA, J.: K. Plank, Osobné užívanie bytov. In *Právnik*, roč. 107, 1968, č. 4, s. 356-359.
51. PUKANCOVÁ, S.: Tradícia pokračuje. In *De Iure: informačný občasník Najvyššieho súdu*, roč. 2, 2017, č. 2, s. 33-37. ISSN 2453-8558.
52. VESELÝ, V.: Je povinnosť rodičů živiť nezletilé dítě obligací k ruce společné a nerozdílné? In *Právnik: časopis pro právní teorii a právní praxi*, roč. 89, 1950, č. 1, s. 23-27.
53. VIKTORY, N.: Sovietske rodinné právo a starostlivosť sovietskeho štátu o matku, dieťa a rodinu. In *Právny obzor*, roč. 35, 1952, č. 2, s. 115-122.

54. VRABKO, M.: Príhovor. In FOGAŠ, Ľ. (ed.): *Občianske právo – miesto a význam diela profesorov Plankovcov*. Bratislava : Právnická fakulta UK, 2009, s. 10-12. ISBN 978-80-7160-280-4.
55. VOJČÍK, P.: Laudatio pani profesorke Oľge Plankovej a pánovi profesorovi Karolovi Plankovi. In VOJČÍK, P. (ed.): *Košické dni súkromného práva II*. Košice : Právnická fakulta UPJŠ, 2018, s. 5-7.
56. VOZÁR, J.: K životnému jubileu profesorky Oľgy Plankovej a spomienka na profesora Karola Planka. In *Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, roč. 100, 2017, č. 6, s. 644-646. ISSN 0032-6984.
57. ZUKLÍNOVÁ, M.: K. Plank: Služby v občianskoprávnej prave (Bratislava, Obzor, 1984). In *Socialistická zákonnosť: časopis pro právni praxi*, roč. 34, 1986, č. 1, s. 50-53.

2.3 Články v periodikách bez uvedenia autorstva

1. Zpráva o obhajobě kandidátské práce Majetkoprávne vzťahy v rodine na zasedání vědecké rady Ústavu práva ČSAV. In *Právnick*, roč. 97, 1958, č. 1, s. 942.
2. Nový ZV ROH zvolený. In *Naša Univerzita*, , roč. 9, 1963, č. 6 (november 1963), s. 1.
3. Strana hovorí s nami. In *Naša Univerzita*, roč. 11, 1965, č. 7-8 (december 1965), s. 1.
4. Návštevy z/do zahraničia. In *Naša Univerzita: Zpravodaj Univerzity Komenského*, roč. 14, 1967, č. 1-2, s. 5.
5. Návštevy z/do zahraničia. In *Naša Univerzita: Spravodaj Univerzity Komenského*, roč. 16, 1969, č. 1 – 3 (október – december 1969), s. 6-7.
6. Prvý raz zasadala nová Vedecká rada UK. In *Naša Univerzita: Spravodaj Univerzity Komenského*, roč. 16, 1970, č. 4 (január 1970), s. 2.
7. Za prof. K. Plankom. In *Naša Univerzita, Spravodaj Univerzity Komenského*, roč. 43, 1997, č. 10 (jún 1997), s. 15.

JUDr. Martin Gregor, PhD.

martin.gregor@flaw.uniba.sk

Katedra rímskeho práva, kánonického a cirkevného práva

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta

Šafárikovo námestie č. 6, P. O. BOX 313,

810 00 Bratislava

<https://orcid.org/0000-0001-6168-9233>